

Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasgouw houdende regels omtrent maatwerkvoorzieningen Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning maatwerkvoorzieningen gemeente Maasgouw 2018

Het college besluit:

De Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning maatwerkvoorzieningen gemeente Maasgouw 2018 vast te stellen en de beleidsregels maatschappelijke ondersteuning maatwerkvoorzieningen gemeente Maasgouw 2015 gelijktijdig in te trekken.

V oorwoord

In de beleidsregels geeft het college een nadere uitwerking aan vigerende wet- en regelgeving ten behoeve van het nemen van beslissingen. Na vaststelling van de beleidsregels kan hiernaar in beschikkingen eenvoudig worden verwezen. De bevoegdheid tot het vaststellen van deze beleidsregels is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Artikel 4:81 Awb bepaalt dat een bestuursorgaan beleidsregels kan vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid.

Naast deze beleidsregels zijn er nog de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasgouw 2015 (hierna: Verordening) en het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasgouw (hierna: Besluit). De Verordening is vastgesteld door de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft een aantal verordenende bevoegdheden gedelegeerd aan het college. De gedelegeerde regelgeving moet het college vaststellen in de vorm van algemeen verbindende voorschriften en dus is het college niet bevoegd dat te regelen in de vorm van beleidsregels. Beleidsregels zijn namelijk geen algemeen verbindende voorschriften. De gedelegeerde regelgeving is opgenomen in het Besluit.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de begripsbepalingen en in hoofdstuk 2 komt de toegangsprocedure aan bod. Hoofdstuk 3 besteedt aandacht aan het algemene beoordelingskader en de algemene toegangscriteria die bij alle resultaten/maatwerkvoorzieningen moeten worden getoetst.

Hoofdstuk 4

De doeleinden zelfredzaamheid en participatie uit de wet zijn uitgewerkt in meer specifieke resultaten. Daarbij worden per resultaat mogelijke maatwerkvoorzieningen genoemd. Het woord maatwerkvoorziening geeft al aan dat deze voorziening op de cliënt is toegesneden. Daarom kan niet limitatief worden aangegeven welke maatwerkvoorzieningen het college kan aanbieden. De meest voorkomende maatwerkvoorzieningen worden in hoofdstuk 4 genoemd.

Hoofdstuk 5

Dit hoofdstuk gaat uitgebreider in op de verstrekkingvormen: de maatwerkvoorziening in natura en het persoonsgebonden budget.

Hoofdstuk 6

In dit hoofdstuk besteden we kort aandacht aan de bijdrage in de kosten.

Hoofdstuk 7

Hoofdstuk 7 besteedt aandacht aan het onderscheid tussen beëindigen, intrekken en herzien. Daarnaast wordt ingegaan op de bevoegdheid tot terugvorderen en het terugvorderen bij een in natura verstrekte maatwerkvoorziening

Hoofdstuk 8

De controle op de klachtenafhandeling door aanbieders is het onderwerp van hoofdstuk 8.

Hoofdstuk 9

In hoofdstuk 9 komt de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers aan bod, waarbij onder ander wordt benoemd waaruit deze blijk van waardering bestaat.

In deze beleidsregels is een aantal opsommingen opgenomen. Dit zijn geen limitatieve opsommingen tenzij anders is aangegeven.

HOOFDSTUK 1. BEGRIPSBEPALINGEN

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

- Wet: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
- Verordening: Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasgouw 2015
- Besluit: Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasgouw 2015

Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Wet, het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, de Algemene wet bestuursrecht, de Verordening en het Besluit.

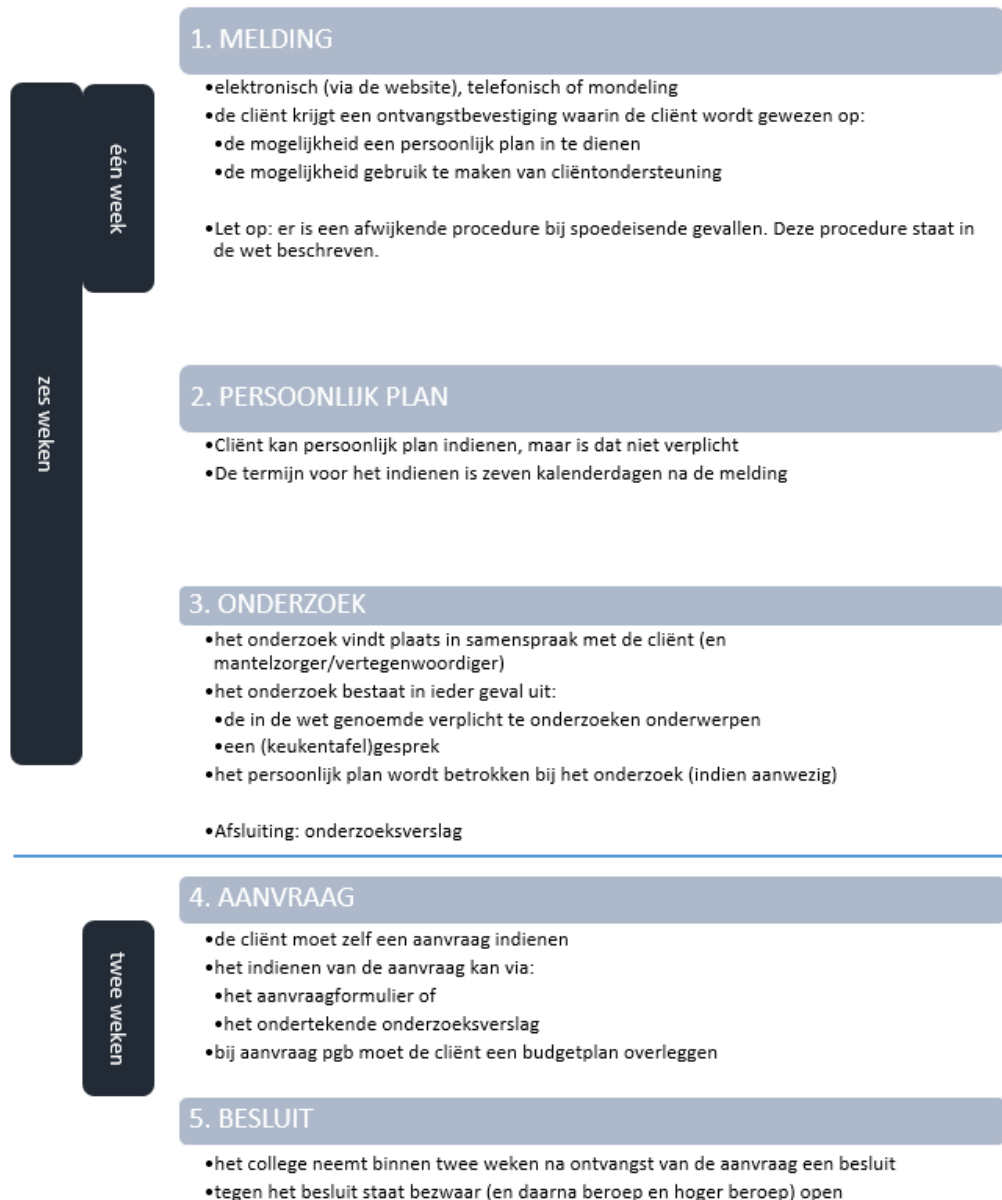
HOOFDSTUK 2. PROCEDURE

(HOOFDSTUK 2 VERORDENING)

De wet kent een uitgebreide toegangsprocedure tot (maatwerk)voorzieningen die kan bestaan uit twee stappen:

1. Fase 1
 - a. De melding
 - b. Persoonlijk plan (keuze voor cliënt)
 - c. Het onderzoek, dat bestaat uit in ieder geval:
 - De in artikel 2.3.2 lid 4 van de wet genoemde verplichte onderwerpen
 - Het gesprek
2. Fase 2
 - a. De aanvraag (indien de cliënt ervoor kiest een maatwerkvoorziening aan te vragen)
 - b. Het besluit op de aanvraag (binnen twee weken na de aanvraag)

De cliënt moet na de afronding van het onderzoek zelf een aanvraag indienen. De wet bevat geen termijn waarbinnen de cliënt de aanvraag moet indienen. Indien de cliënt door eigen toedoen geen aanvraag indient en hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt, dan komt dat voor rekening en risico van de cliënt. Aan de melding komt de betekenis dan te ontvallen. Het kan zijn dat de cliënt enige tijd wacht met het indienen van de aanvraag. Dan is het ter beoordeling van de consulent of sprake is van een aanvraag of van een nieuwe melding, waarbij opnieuw onderzoek moet plaatsvinden.

HOOFDSTUK 3. MAATWERKVOORZIENINGEN: BEOORDELING

Het beoordelingskader en de toegangscriteria voor aanspraken op maatwerkvoorzieningen worden bepaald door de wet (zoals de doelgroep en de eigen verantwoordelijkheid) en de Verordening (criteria om in aanmerking te komen voor een (maatwerk)voorziening). Daarnaast geldt natuurlijk onverkort dat sprake moet zijn van maatwerk.

§ 3.1 ALGEMEEN BEOORDELINGSKADER

Bij het beoordelen van aanspraken moet worden gekeken naar:

1. Is de cliënt ingezetene van de gemeente?
2. Valt de cliënt onder de doelgroep van de wet?
3. Zijn er andere mogelijkheden, zoals de eigen kracht, mantelzorger(s) of iemand uit het sociale netwerk?
4. Is sprake van gebruikelijke hulp? (m.n. bij huishoudelijke ondersteuning en begeleiding)
5. Zijn er - deels - voorliggende voorzieningen beschikbaar?

6. Zijn er - deels - algemeen gebruikelijke voorzieningen beschikbaar?
7. Zijn er - deels - algemene voorzieningen beschikbaar

§ 3.1.1 Ingezetene

(ARTIKEL 3.2 onder b VERORDENING)

Een tweede belangrijk uitgangspunt met betrekking tot het vaststellen van de doelgroep heeft te maken met het feitelijke woon- en verblijfadres van de cliënt. Een gemeente is voor wat betreft de hoofddoelen zelfredzaamheid en participatie namelijk alleen verantwoordelijk indien een cliënt ingezetene is van de betreffende gemeente met uitzondering van de doelgroep zoals genoemd in 4.4.3.4.

§ 3.1.2 Doelgroep

Het college moet tevens beoordelen of de cliënt behoort tot de doelgroep van de wet. De doelgroep bestaat uit personen die in verband met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk voldoende zelfredzaam zijn of in staat zijn tot participatie. Kinderen die jonger zijn dan 18 jaar vallen, voor wat betreft maatwerkvoorzieningen, alleen onder de wet als het gaat om hulpmiddelen en woningaanpassingen. Voor het overige vallen ze (grotendeels) onder de Jeugdwet.

§ 3.1.3 Eigen verantwoordelijkheid

(ARTIKEL 3.1 lid 2 VERORDENING)

De eigen verantwoordelijkheid van de ingezetene is een belangrijke pijler van de wet. De wet is uitsluitend bedoeld om mogelijkheden te bieden door middel van voorzieningen als het niet in iemands eigen vermogen ligt het probleem zelf of met hulp van mantelzorgers, huisgenoten en personen uit het sociale netwerk op te lossen. Tot die eigen verantwoordelijkheid van de ingezetene behoort ook dat hij een beroep doet op familie en vrienden – zijn eigen sociale netwerk – alvorens hij bij de gemeente aanklopt voor hulp. Het is immers heel normaal dat mensen iets doen voor hun partner, familielid of goede vriend als die niet geheel op eigen kracht kan deelnemen aan de samenleving. Met de Wmo 2015 wil de regering het automatisme doorbreken dat ingezetenen zich bij elke hulpvraag tot de overheid wenden.

Uitgangspunt van de wet is dat iedere ingezetene eerst kijkt wat hij zelf kan doen, wat zijn sociale omgeving voor hem kan doen of wat hij zelf voor een ander kan doen. Onder de eigen verantwoordelijkheid wordt de eigen kracht, de hulp van mantelzorgers, de hulp van personen uit het sociale netwerk en gebruikelijke hulp verstaan.

Eigen verantwoordelijkheid betekent bijvoorbeeld de aanschaf en het gebruik van zoveel mogelijk strijkvrije kleding om onnodig beroep op een hulp te voorkomen. Nieuwe technische mogelijkheden, zoals een robotstofzuiger, kunnen bekeken worden en bieden mogelijk een oplossing waardoor iemand meer zelf kan gaan doen in huis.

Ook bij woonvoorzieningen speelt de eigen verantwoordelijkheid een grote rol. Naarmate mensen ouder worden, mag van mensen worden verwacht dat ze daarmee rekening houden. Ouderdom komt immers met gebreken. Zo mag een gemeente veronderstellen dat de oudere die de badkamer gaat renoveren - ook al zijn er nog geen beperkingen - rekening houdt met het gegeven dat hij een dagje ouder wordt. Dat betekent dat de persoon in kwestie aan een douche (met douchestoel) moet denken in plaats van uitsluitend een bad. Daar spelen allerlei individuele factoren natuurlijk in mee, zoals is er plaats voor een douche, speelt het bad een specifieke rol, etc.

Een ander voorbeeld van de eigen verantwoordelijkheid is dat er bij het vergroten van de woning er van uit mag worden gegaan dat de eigenaar van de woning zijn opstalverzekering aan de hogere herbouwwaarde van de woning aanpast. Indien in een woning een traplift, een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico dient in de opstalverzekering gedekt te worden. Indien bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd was, dan kan als gevolg hiervan geen beroep op de wet worden gedaan.

§ 3.1.4 Gebruikelijke hulp

(ARTIKEL 3.1 LID 2 ONDER B VERORDENING)

Er bestaat geen aanspraak op een maatwerkvoorziening indien de cliënt huisgenoten heeft die wel in staat zijn hulp te bieden bij bijvoorbeeld het voeren van een gestructureerd huishouden of het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen. Dit wordt gebruikelijke hulp genoemd (zie uitgebreider 4.1.2.4).

§ 3.1.5 Voorliggende voorzieningen

(ARTIKEL 3.1 LID 2 ONDER F EN 3.2 LID 2 ONDER E VERORDENING)

Voorliggende voorzieningen zijn voorzieningen op grond van een andere wet die aan de verstrekking van een maatwerkvoorziening in de weg staan. Een voorliggende voorziening gaat voor op verstrekking

van een maatwerkvoorziening voor zover deze voorliggende voorziening een passende en toereikende oplossing biedt of de kosten van de maatwerkvoorziening als niet noodzakelijk heeft aangemerkt. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval bij een rollator die in de Zorgverzekeringswet als niet noodzakelijk is aangemerkt.

Bij voorliggende voorzieningen kan onder andere gedacht worden aan:

- Zittend ziekenvervoer op grond van de Zorgverzekeringswet;
- Hulpmiddelen op grond van de Zorgverzekeringswet;
- Verblijfsindicatie op grond van de Wet Langdurige Zorg

Er moet in elke individuele situatie worden beoordeeld of de voorliggende voorziening toereikend en passend is. Is dat niet of deels het geval, dan wordt gekeken naar een andere oplossing. Indien de cliënt geen gebruik wenst te maken van een voorliggende voorziening, kan dat niet tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening leiden. Of de cliënt dan daadwerkelijk de betreffende voorliggende voorziening zal gaan gebruiken behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van de cliënt.

Verblijfsindicatie op grond van de Wet Langdurige zorg

Het college mag een maatwerkvoorziening weigeren indien de cliënt een aanspraak heeft op verblijf en daarmee samenhangende zorg ingevolge de Wet langdurige zorg. Het is zelfs mogelijk te weigeren indien er redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daarop aanspraak kan doen gelden en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een besluit dienaangaande (artikel 2.3.5 lid 6 van de wet).

Uitzonderingen

Er zijn twee uitzonderingen op deze hoofdregel:

- De hoofdregel geldt niet voor cliënten met een laag zorgzwaartepakket (zzp), die op de dag voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Wlz nog niet in een instelling verblijven. Onder cliënten met een laag zzp worden verstaan: cliënten die zijn aangewezen op een zorgzwaartepakket 1 VV, 2 VV, 3 VV, 4 VV, 3 LG, 1 ZGaud, of 1 ZGvis, dan wel, voor een meerderjarige cliënt, op een zorgzwaartepakket 1 VG, 2 VG of 3 VG.
- De hoofdregel geldt in 2015 niet voor cliënten met een (mogelijke) aanspraak op verblijf die:
 - thuis wonen en een maatwerkvoorziening inhoudende een hulpmiddel of een woningaanpassing hebben aangevraagd;
 - zonder behandeling in een instelling verblijven en een maatwerkvoorziening inhoudende een hulpmiddel ter verbetering van hun mobiliteit hebben aangevraagd.

§ 3.1.6 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

(ARTIKEL 3.2 ONDER A VERORDENING)

Er bestaat geen aanspraak op een maatwerkvoorziening indien de maatwerkvoorziening voor de persoon van de cliënt algemeen gebruikelijk is. Met het criterium algemeen gebruikelijk wordt beoogd te voorkomen dat het college een voorziening verstrekt waarvan, gelet op de omstandigheden van betrokken cliënt, aannemelijk is te achten dat deze daarover, ook als hij of zij geen beperkingen had, zou (hebben kunnen) beschikken. Een algemeen gebruikelijke voorziening is een voorziening die voldoet aan de volgende criteria:

- de voorziening is in de reguliere handel verkrijgbaar;
- de voorziening is niet speciaal voor personen met een beperking bedoeld;
- de voorziening is die niet duurder is dan vergelijkbare producten.

Er moet altijd in het individuele geval worden bekeken of de voorziening ook voor de cliënt algemeen gebruikelijk is. Bij de afzonderlijke resultaten wordt specifiek ingegaan op algemeen gebruikelijke voorzieningen.

Uitzondering

In individuele gevallen kan een voorziening die op zichzelf als algemeen gebruikelijk kan worden beschouwd, vanwege omstandigheden aan de kant van de cliënt toch niet als algemeen gebruikelijk worden beschouwd. Deze uitzondering kan zich voordoen indien:

- de cliënt een inkomen heeft dat door aantoonbare kosten van de beperkingen onder de voor hem/haar geldende bijstandsnorm ligt
- een nog niet afgeschreven zaak ten gevolge van een plotseling optredende beperking moet worden vervangen.

§ 3.1.7 Algemene voorzieningen

(ARTIKEL 3.1 LID 2 ONDER E VERORDENING)

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is

gericht op maatschappelijke ondersteuning. Algemene voorzieningen kunnen privaat zijn, publiek of een combinatie van beide. Bij algemene voorzieningen gaat het vaak om voorzieningen die op de een of andere laagdrempelige wijze via dienstverlening worden aangeboden. Enerzijds kan bijvoorbeeld gedacht worden aan rolstoel- of scootmobielpools en anderzijds aan zaken als een klussendienst, een boodschappen-service, een was- en strijkservice, een maaltijdbezorgdienst, et cetera.

De cliënt komt niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening indien er een algemene voorziening is die:

- *daadwerkelijk beschikbaar is voor de cliënt;*
- *financieel gedragen kan worden door de cliënt;*
Het college moet beoordelen of de cliënt in redelijkheid de algemene voorziening kan betalen. Het is vervolgens aan de cliënt om dit te weerleggen. De cliënt moet aannemelijk maken dat de algemene voorziening financieel niet gedragen kan worden.
- *passend en toereikend is voor de cliënt.*

§ 3.2 ALGEMENE TOEGANGSCRITERIA

§ 3.2.1 Langdurig noodzakelijk

(ARTIKEL 3.1 LID 2 VERORDENING)

In de Verordening is aangegeven dat een maatwerkvoorziening slechts wordt verstrekt wanneer sprake is van een langdurige noodzaak. Deze bepaling geeft een tweetal begrenzingscriteria aan met betrekking tot het verstrekken van voorzieningen, t.w. een begrenzing in tijd en de noodzakelijkheid. Voor het criterium 'langdurig noodzakelijk' is ook gekozen vanwege het nadrukkelijker beroep op de cliënt om problemen zelf of met het netwerk op te lossen, zeker als die problemen kortdurend zijn.

Begrenzing in tijd:

Wat langdurig noodzakelijk is, is afhankelijk van de concrete situatie. De grens wordt bepaald door de vraag: gaat het probleem over of is het blijvend. Kenmerkend voor een blijvend probleem is dat de ondervonden beperking, naar de stand van de medische wetenschap op het moment van aanvraag, onomkeerbaar is. Er is dus redelijkerwijs geen verbetering te verwachten in de situatie van de cliënt. In dit kader zal de prognose van groot belang zijn. Zegt de prognose dat de cliënt na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren, dan mag men van een kortdurende noodzaak uitgaan. Bij een wisselend beeld, waarbij periodes van verbetering en terugval elkaar opvolgen, kan echter uitgegaan worden van een langdurige noodzaak. Bij een cliënt die terminaal is, is er sprake van een blijvend probleem. De (medisch) adviseur speelt bij het antwoord op de vraag of er al dan niet sprake is van een langdurige noodzaak voor de betreffende voorziening een belangrijke rol. Voor langere tijd betekent in ieder geval dat wie tijdelijke beperkingen heeft, bijvoorbeeld door een ongeluk, terwijl vaststaat dat de beperking van voorbijgaande aard is, niet voor een voorziening in aanmerking komt.

Een uitzondering op de regel dat de aangevraagde voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn, kan worden gevormd door situaties waarin voor een afzienbare periode hulp bij het huishouden nodig is, bijvoorbeeld bij een ontregeld huishouden. Bij ontslag na een ziekenhuisopname behoort het regelen van hulp bij de huishoudelijke taken tot de eigen verantwoordelijkheid. Van de cliënt mag worden verwacht dat hij zelf een oplossing vindt voor deze tijdelijke situatie.

Noodzakelijkheid:

Een voorziening wordt alleen verstrekt wanneer deze noodzakelijk is en niet indien er sprake is van gewenste of makkelijke verstrekkingen.

§ 3.2.2 Goedkoopst passende voorziening

(ARTIKEL 3.1 LID 3 VERORDENING)

Maatwerkvoorzieningen dienen naar objectieve maatstaven gemeten zowel passend als de meest goedkope maatwerkvoorziening te zijn. Zijn er twee of meer maatwerkvoorzieningen passend, dan zal gekozen worden voor de goedkoopste maatwerkvoorziening. Indien de cliënt een duurdere voorziening wil (die eveneens passend is) komen de meerkosten van die duurdere voorziening voor rekening van de cliënt. In dergelijke situaties zal de verstrekking plaatsvinden in de vorm van een persoonsgebonden budget gebaseerd op de goedkoopst passende voorziening.

§ 3.3 ALGEMENE WEIGERINGSGRONDEN

§ 3.3.1 Reeds gemaakte kosten

(ARTIKEL 3.2 ONDER C VERORDENING)

Uitgangspunt is dat geen aanspraak op een maatwerkvoorziening bestaat indien de kosten voorafgaand aan het moment van aanvragen/beschikken zijn gemaakt. Er wordt vanuit gegaan dat de cliënt zijn beperkingen op eigen kracht kan oplossen. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt wanneer er sprake was van een spoedeisende situatie of als de noodzaak alsnog aantoonbaar is.

§ 3.3.2 Eerder verstrekte voorziening

(ARTIKEL 3.2 ONDER D VERORDENING)

Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een reeds eerder verstrekte voorziening in het kader van enige wettelijke bepaling of regeling en de normale afschrijvingstermijn van de voorziening is nog niet verstrekt, dan wordt de aanvraag in beginsel afgewezen.

Normale afschrijvingstermijn

Het college verstaat onder de normale afschrijvingsduur de technische afschrijvingsduur. Dit houdt in dat het college niet gehouden is een economisch afgeschreven voorziening in te nemen en nieuwe maatwerkvoorziening te verstrekken.

Geen verwijtbaarheid

Een uitzondering kan worden gemaakt als de eerder verstrekte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de cliënt zijn toe te rekenen. Hieronder wordt ook verstaan het risico dat verzekerd kan worden met een opstalverzekering. Het is eveneens redelijk te achten dat de cliënt – indien een andere dan hemzelf schade heeft veroorzaakt – diegene aansprakelijk stelt.

§ 3.3.3 Niet voldoen aan verplichtingen

(ARTIKEL 3.2 ONDER F en 2.4 VERORDENING)

De cliënt heeft onder andere de volgende algemene verplichtingen:

- *Inlichtingenplicht*
Op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling doen van alle feiten en omstandigheden waarvan het de cliënt redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij aanleiding kunnen zijn om het besluit tot toekenning van de maatwerkvoorziening te heroverwegen.

Dit stelt het college in staat om te beoordelen of het beroep op die maatwerkvoorziening of het daaraan gekoppelde persoonsgebonden budget nog terecht is. Verstreekt de cliënt niet onverwijld uit eigen beweging of op verzoek van het college alle gevraagde inlichtingen en bewijsstukken, dan heeft dat gevolgen voor de toekenning van de maatwerkvoorziening of het daaraan gekoppelde persoonsgebonden budget. Het college kan niet alleen bij een aanvraag, maar ook in andere stadia concrete informatie en bewijsstukken van de cliënt vragen.

Het niet naleven van de inlichtingenverplichting kan leiden tot:

- Buiten behandeling laten of afwijzen van de aanvraag of
- Beëindigen van de aanspraak op een maatwerkvoorziening en/of
- Herzien/intrekken van de aanspraak op een maatwerkvoorziening en terugvorderen.

- *Medewerkingsplicht*

De cliënt is verplicht aan het college desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van deze wet. Hieronder wordt in ieder geval verstaan het verlenen van medewerking aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met de (beoordeling van de) aanspraak op maatwerkvoorzieningen. Deze medewerkingsverplichting geldt ook voor huisgenoten indien het gaat om de beoordeling van eventuele gebruikelijke hulp.

Het niet of onvoldoende meewerken aan het onderzoek kan leiden tot:

- Afwijzen van de aanvraag, indien onvoldoende informatie bekend is.
- Beëindigen van de aanspraak op een maatwerkvoorziening en/of
- Herzien/intrekken van de aanspraak op een maatwerkvoorziening en terugvorderen.

§ 3.3.4 Vermijdbaarheid en voorzienbaarheid

(ARTIKEL 3.2 ONDER G EN H VERORDENING)

De cliënt kan alleen voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komen als de noodzaak tot ondersteuning redelijkerwijs niet vermijdbaar was en de voorziening niet voorzienbaar was. Achtergrond is dat van iedereen mag worden verwacht tijdig te anticiperen op ondersteuningsvragen die te voorzien zijn, hetzij rekening te houden met zijn of haar beperkingen in keuzes die worden gemaakt. Zo moet degene die weet dat traplopen, wat nu al lastig is, binnen 5 jaar onmogelijk gaat worden, op tijd maatregelen nemen en gaan zoeken naar een alternatieve woning. Wachten tot het niet langer kan,

gaat voorbij aan de eigen verantwoordelijkheid en leidt tot een afwijzing. Het verhuizen naar een woning waarvan bij verhuizing duidelijk is dat deze niet geschikt is voor de cliënt en/of zijn huisgenoten betekent ook dat er geen aanspraak bestaat op woonvoorzieningen. Ook een verhuizing die samen hangt met een levensfase (bijvoorbeeld ouder worden en kleiner en gelijkvloers willen gaan wonen) is voorzienbaar.

Voorzienbaarheid

Indien er een voorziening in de woning is aangebracht, zoals een douchescherm of een bad, en het was op dat moment te voorzien dat deze voorziening in de toekomst niet meer adequaat zou zijn bestaat geen aanspraak op compensatie in het kader van de wet. Voorzienbaarheid moet goed onderzocht worden en in kaart gebracht.

Voorzienbaarheid is moeilijk vast te stellen. Van belang is wanneer en wat de cliënt had kunnen weten. Als een cliënt een aantal jaar geleden een bad heeft laten plaatsen en in de jaren daarna gezondheidsklachten heeft ontwikkeld, kan gesteld worden dat de problemen niet te voorzien waren. Echter is het wel mogelijk dat op het moment dat de gezondheidsklachten ontstonden, cliënt al had kunnen voorzien dat er problemen met de woning zouden ontstaan en kan dus verwacht worden van een cliënt dat hij rekening houdend met deze verwachting nagedacht zou hebben over bijvoorbeeld verhuizen.

§ 3.3.5 Geen aanleiding voor verhuizen, tenzij belangrijke reden

(ARTIKEL 3.2 ONDER I VERORDENING)

Maatwerkvoorzieningen die het gevolg zijn van een verhuizing vanuit een voor de cliënt geschikte woning en waarvoor dus geen noodzaak bestaat, leiden tot afwijzing van een maatwerkvoorziening. Dat is anders indien er een belangrijke reden voor de verhuizing bestaat.

Onder belangrijke reden kan bijvoorbeeld worden verstaan: het gaan samenwonen, huwelijk of echtscheiding en het aanvaarden van werk op een zodanige afstand dat verhuizen noodzakelijk is. De beoordeling of sprake is van een belangrijke reden is steeds afhankelijk van een weging van alle van belang zijnde feiten en omstandigheden. Er is alleen sprake van een belangrijke reden die aanleiding vormt voor toewijzing van de maatwerkvoorziening als de cliënt geen in redelijkheid van hem te vergen eigen mogelijkheden heeft om zelf voor een passende oplossing te zorgen. In deze uitzonderingssituaties mag verwacht worden dat de cliënt vooraf contact opneemt met de gemeente, zodat de gemeente mee kan bepalen wat de goedkoopst passende oplossing is.

§ 3.4 COLLECTIEVE VOORZIENINGEN

(ARTIKEL 3.4 LID 2 VERORDENING)

Een collectieve voorziening is een maatwerkvoorziening die individueel wordt verstrekt maar door meerdere personen tegelijk gebruikt kan worden. Deze voorzieningen worden speciaal georganiseerd voor mensen met beperkingen én zijn bedoeld voor "gemeenschappelijk gebruik". Men deelt het gebruik dus met anderen. Voorbeelden van collectieve voorzieningen zijn het collectief vervoer en begeleiding groep.

§ 3.5 HARDHEIDSCLAUSULE

(artikel 10.1 Verordening)

De individuele omstandigheden van de cliënt, zoals zijn persoonskenmerken en behoeften, kunnen het noodzakelijk maken af te wijken van de Verordening. Dit gebeurt met een stevige onderbouwing onder toepassing van de in de Verordening opgenomen hardheidsclausule. Dit afwijken kan alleen maar ten gunste, en nooit ten nadele van de cliënt. Met nadruk is gemeld: in bijzondere gevallen. Het gebruik maken van de hardheidsclausule is een uitzondering en geen regel. Het college geeft in verband met precedentwerking dan ook steeds duidelijk aan waarom in een bepaalde situatie wordt afgeweken.

HOOFDSTUK 4. MAATWERKVOORZIENINGEN EN RESULTATEN

§ 4.1 VOEREN VAN EEN GESTRUCTUREERD HUISHOUDEN

§ 4.1.1 Omschrijving resultaat

Onder het voeren van een gestructureerd huishouden kunnen een aantal (sub)resultaten worden benoemd, zoals:

- a) *Cliënt beschikt over een schoon en leefbaar huis*
Tot een schoon en leefbaar huis behoort het zwaar en licht huishoudelijk werk. Het gaat om alle activiteiten teneinde het huis, exclusief de tuin, maar inclusief balkon en berging, schoon en leefbaar te houden. Het gaat concreet om activiteiten als stofzuigen, schoonmaken van badkamer, keuken en toilet, het schoonmaken van vloeren en het schoonhouden van de andere ruimten die onder de wet vallen. Voor het gebruik van hobbyruimtes en studeerkamers wordt geen passende

maatwerkvoorziening getroffen, aangezien het daarbij niet gaat om ruimten met een elementaire woonfunctie.

- b) *Cliënt beschikt over goederen voor primaire levensbehoeften*
In elk huishouden zijn boodschappen voor de dagelijkse activiteiten nodig. De ondersteuning is beperkt tot die levensmiddelen en schoonmaakmiddelen, die dagelijks en/of wekelijks in elk huishouden worden gebruikt. Het is algemeen aanvaard dat mensen deze boodschappen geclusterd doen door één maal per week de voorraad in huis te halen. Daarbij sluit de gemeente aan door uit te gaan van één maal per week boodschappen doen.

Ook het bereiden van maaltijden valt onder dit resultaat. In de meeste situaties kan van een maaltijdservice gebruik worden gemaakt voor de warme maaltijd. Ook zijn er kant- en klaar maaltijden te koop die een oplossing kunnen bieden.

- c) *Cliënt beschikt over gewassen (en gestreken) kleding*
De dagelijkse kleding moet met enige regelmaat worden schoongemaakt. Dit betekent het wassen, drogen en in bepaalde situaties strijken van bovenkleding en soms het verrichten van eenvoudige herstelwerkzaamheden. Het gaat hierbij uitsluitend over normale kleding voor alledag. Daarbij is het uitgangspunt dat zo min mogelijk kleding gestreken hoeft te worden. Met het kopen van kleding moet hiermee rekening worden gehouden. Bij het wassen en drogen van kleding is het normaal gebruik te kunnen maken van de beschikbare - algemeen gebruikelijke - moderne hulpmiddelen, zoals een wasmachine en een droogruimte of een droger. Onder dit resultaatgebied valt niet het doen van kledinginkopen.
- d) *Cliënt kan thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren*
De ouder(s) is/zijn primair verantwoordelijk voor de zorg voor de kinderen. De gemeente kan tijdelijk de ouderrol op zich nemen indien de ouder(s) niet in staat is/zijn de zorg van de kinderen op zich te nemen. De maximale duur bedraagt 3 maanden. Er kan gekeken worden of kinderopvang mogelijk is. Kinderopvang is de verantwoordelijkheid van ouders, werkgever en overheid (kinderopvangtoeslag).

Uniforme resultaatomschrijving:

Voeren van een gestructureerd huishouden.

- Cliënt beschikt over een schoon en leefbaar huis
- Cliënt beschikt over goederen voor primaire levensbehoeften.
- Cliënt beschikt over gewassen (en gestreken) kleding.
- Cliënt kan thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren

§ 4.1.2 Beoordelingskader

Bij het beoordelen van de aanspraak wordt gekeken naar het algemene beoordelingskader (zie § 3.1), de algemene toegangscriteria (zie § 3.2) en algemene weigeringsgronden (zie § 3.3). Daarnaast moet worden beoordeeld of de cliënt voldoet aan de geldende criteria.

4.1.2.1 Voorliggende voorzieningen

Voorliggende voorzieningen zijn voorzieningen op grond van een andere wet die aan de ondersteuning bij het voeren van een gestructureerd huishouden in de weg staan. Zorgverlof op basis van de Wet Arbeid en Zorg gaat bijvoorbeeld voor op hulp bij het huishouden voor opvang van de kinderen. Zorg vanuit de Wlz is voorliggend op de Wmo 2015. Er bestaat het risico dat vanuit andere wetten wordt verwezen naar de Wmo 2015, terwijl die andere wetten zelf mogelijkheden bieden.

4.1.2.2 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen waarvan, gelet op de omstandigheden van betrokken cliënt, aannemelijk is te achten dat de cliënt daarover zou (hebben kunnen) beschikken, ook als hij of zij geen beperkingen had. Voorbeelden van algemeen gebruikelijke voorzieningen, die voortgaan op verstrekking van huishoudelijke ondersteuning, zijn:

- wasmachine
- wasdroger
- stofzuigerrobot

Deze opsomming laat onverlet dat in ieder individueel geval moet worden beoordeeld of de voorziening voor de betreffende cliënt algemeen gebruikelijk is.

4.1.2.3 Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk zijn en zijn gericht op maatschappelijke ondersteuning. Voorbeelden daarvan zijn:

- kinderopvang (crèche, overblijfmogelijkheden op school)
- voor- en naschoolse opvang / oppascentrale
- maaltijddienst
- hondenuitlaatservice
- boodschappendienst
- was- en strijkservice
- glazenwasser

Indien de cliënt een aanvraag heeft ingediend, maar gebruik kan maken van een algemene voorziening, dan krijgt de cliënt wel een beschikking. In die beschikking staat vermeld dat de aanvraag voor een maatwerkvoorziening wordt afgewezen, omdat de cliënt gebruik kan maken van een algemene voorziening.

4.1.2.4 Gebruikelijke hulp

Gebruikelijke hulp is van toepassing indien er huisgenoten aanwezig zijn die in staat zijn huishoudelijke taken uit te voeren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen volwassenen vanaf 23 jaar en kinderen en jongeren tot 23 jaar. In geval de leefeenheid van de cliënt mede bestaat uit kinderen, dan gaat de indicatiesteller ervan uit, dat de kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en psychosociaal functioneren, een bijdrage kunnen leveren aan de huishoudelijke taken.

1. Kinderen ouder dan 5 jaar en jonger dan 12 jaar (basisschool) kunnen helpen met eigen speelgoed / spullen opruimen, tafel dekken en afruimen, afwassen, afdrogen, vaatwasser inruimen en uitruimen, kleding in de wasmand gooien.
2. Kinderen van 12 – 18 jaar kunnen, naast bovengenoemde taken, hun eigen kamer op orde houden, d.w.z. rommel opruimen, stofzuigen, bed verschonen.
3. Een 18-23 jarige wordt verondersteld de volgende taken van een 1-persoonshuishouden uit te kunnen voeren die zijn te normeren naar 3,5 uur per week. De taken zijn:
 - schoonhouden van sanitaire ruimte, keuken en een kamer,
 - de was doen,
 - boodschappen doen,
 - maaltijd verzorgen,
 - afwassen en opruimen,
4. Vanaf 23 jaar wordt iemand geacht de huishoudelijke taken volledig over te nemen.

Aspecten waar (geen) rekening mee wordt gehouden:

Wens huisgenoten/niet gewend zijn

Er wordt geen rekening gehouden met het feit of huisgenoten al dan niet willen of al dan niet gewend zijn huishoudelijk werk te doen. In situaties dat huisgenoten nog nooit huishoudelijk werk hebben gedaan, kan via een tijdelijke indicatie van maximaal 6 weken hulp geboden worden bij het aanleren hiervan. De taak wordt dan niet overgenomen maar via instructies gestuurd. Deze voorziening kan alleen worden toegekend als er niemand in het huishouden aanwezig is die de instructies kan geven.

Trainbaarheid

Bij het bepalen van de gebruikelijke hulp wordt rekening gehouden met de trainbaarheid van de huisgenoten. Dit wordt per individu beoordeeld. Het niet meer trainbaar zijn wordt dus niet standaard aangenomen bij een bepaalde leeftijdsgrens.

Studie of werkzaamheden

Studie of werkzaamheden vormen in principe geen reden om van de gebruikelijke hulp af te zien. Immers, iedereen die werkt zal naast zijn werk het huishouden moeten doen of hier eigen oplossingen voor zoeken (zoals het inhuren van een particuliere hulp). Dat geldt ook voor tweeverdieners.

Bij werkenden wordt geen rekening gehouden met zeer drukke werkzaamheden en (zeer) lange werkweken. Over het algemeen kan alleen rekening worden gehouden met personen die vanwege hun werkzaamheden langdurig van huis zijn (7 dagen of langer aaneengesloten). Daardoor zijn zij immers feitelijk niet in staat het huishoudelijk werk over te nemen. Maar in alle situaties dat daarbij sprake is van een eigen keuze, zal daar geen rekening mee worden gehouden. De afwezigheid moet een verplichtend karakter hebben. Het gaat te ver chauffeurs die in het buitenland reizen, medewerkers in de offshore of marinemensen die maanden achtereen van huis zijn, te dwingen een andere functie te zoeken.

Leeftijd

Leeftijd is niet doorslaggevend in het bepalen van gebruikelijke hulp. Het zegt niets over het daadwerkelijk functioneren van iemand. Ouderen die in staat zijn tot het verrichten van huishoudelijk werk worden geacht de gebruikelijke hulp voor hun rekening te nemen.

Kamerverhuur

Personen die een (pension)kamer huren worden niet tot huisgenoten gerekend. Het moet dan gaan om personen die in generlei familiebetrekking staan tot elkaar en er moet daadwerkelijk een huurovereenkomst liggen.

Bij mensen die zelfstandig (denk aan woongroepen, kamerverhuur, kloosterlingen, meerdere generaties in een huis) samenwonen op een adres en gemeenschappelijke ruimten delen, wordt verondersteld dat het aandeel in het schoonmaken van die ruimten bij uitval van een van de huisgenoten wordt overgenomen door de andere huisgenoten. De eventuele indicatie voor hulp bij het huishouden betreft dan alleen de eigen woonruimte (kamers) van de cliënt. Indien alle bewoners zorgbehoevend zijn, betreft de indicatie eveneens een evenredig deel van het schoonmaken van de gemeenschappelijke ruimten.

Er zijn situaties die op een grensgebied liggen. Bij kloostergemeenschappen bijvoorbeeld is wel sprake van huisgenoten, maar is over het algemeen een taakverdeling, die zich niet leent voor overname. In die situatie kan wel geïndiceerd worden voor bijvoorbeeld het schoonmaken van de eigen kamer indien de cliënt dit niet zelf meer kan. Gemeenschappelijke ruimten die kenmerkend voor kloosters zijn worden niet geïndiceerd en behoren tot de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap.

Voor particuliere tehuizen die verzorging bieden geldt dat daar hulp bij het huishouden voor het eigen appartement of de eigen kamer geïndiceerd kan worden in zoverre de zorg niet door de cliënt wordt betaald. Dan gaat het immers om reeds aanwezige professionele zorg en is er geen tekort of probleem. Dit geldt ook voor door het tehuis verzorgde wasverzorging of maaltijdverzorging.

Kangoeroewoningen/mantelzorgwoningen

Bij enkele woningen – veelal in het landelijke gebied – doet zich de situatie voor dat aparte wooneenheden hetzelfde huisnummer delen. Alle bewoners worden in principe tot de huisgenoten gerekend waardoor er sprake is van gebruikelijke hulp. Of er sprake is van een aparte huishouding in een woning met één huisnummer wordt beoordeeld aan de hand van de volgende vragen:

- Is er sprake van een aparte keuken?
- Is er sprake van een aparte woonkamer?
- Is er sprake van een aparte slaapkamer?
- Is er sprake van een aparte badkamer/toiletruimte?

Indien alle vragen met “ja” kunnen worden beantwoord, is sprake van gescheiden wooneenheden. In dat geval kunnen niet alle bewoners worden aangemerkt als huisgenoten en zal er geen sprake zijn van gebruikelijke hulp.

§ 4.1.3 Hulp bij het huishouden

De maatwerkvoorziening ten behoeve van het voeren van een huishouden zal meestal bestaan uit hulp bij het huishouden. De compensatie voorziet in het voorkomende individueel concrete cliëntgeval op een of meer van de navolgende activiteiten ('aandachtsgebieden'):

1. Boodschappen
2. Bereiding broodmaaltijden
3. Bereiding warme maaltijd
4. Licht huishoudelijk werk in huis: kamers opruimen
5. Zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, wc/badkamer schoonmaken
6. Textielverzorging
7. Organisatie van het huishouden (als er sprake is van een regieprobleem)
8. Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen
9. Advies, instructie, voorlichting, gericht op het huishouden

4.1.3.1 Omvang en normering

Bij het bepalen van de omvang wordt een normering gehanteerd (zie bijlage 1).

4.1.3.1 Vorm

Hulp bij het huishouden wordt toegekend in:

- Natura; de hulp is in dienst bij de een door de gemeente gecontracteerde aanbieder.
- Persoonsgebonden budget: de cliënt koopt zelf hulp bij het huishouden in.

- PGB-alpha: dit is een speciale constructie via de twee grootste aanbieders. Deze aanbieders bemiddelen en nemen de administratieve lasten over. Cliënten en hulpen kiezen hier bewust voor vanwege o.a. belastingtechnische voordelen.

§ 4.2 HET VERMOGEN OM ZELFSTANDIG TE LEVEN, HET HEBBEN VAN EEN DAGSTRUCTUUR, DEELNAME AAN HET MAATSCHAPPELIJK VERKEER EN HET VOEREN VAN REGIE DAAROVER

§ 4.2.1 Omschrijving resultaat

Bij dit resultaatgebied gaat het om het bevorderen, behoud of het compenseren van de zelfredzaamheid en participatie van de cliënt, teneinde opname in een instelling, verwaarlozing en/of escalatie te voorkomen.

Zelfredzaamheid wordt in de wet gedefinieerd als het in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Participatie betekent deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Onder ADL (algemene dagelijkse levensverrichtingen)-activiteiten vallen de activiteiten die mensen dagelijks in het gewone leven verrichten.

Uniforme resultaatomschrijving:

- 1: Het vermogen om zelfstandig te leven**
 - a. Cliënt kan zelfstandig wonen
 - b. Cliënt kan randvoorwaarden regelen om zelfstandig te wonen
 - c. Cliënt kan voorzien in primaire levensbehoeftes
 - d. Cliënt kan zelfstandig een huishouden voeren
 - e. Cliënt kan zijn financiële situatie op orde brengen
 - f. Cliënt kan zijn financiële situatie stabiel houden
 - g. Cliënt kan de administratie bijhouden
 - h. Cliënt kan iets kopen/betalen
 - i. Cliënt kan gezond leven en hier ook naar handelen
 - j. Cliënt heeft zicht op zijn lichamelijke/ medische toestand (bijvoorbeeld bij verslaving) en kan omgaan met zijn/haar chronisch medische aandoening (leerbaarheid en acceptatie).
 - k. Cliënt heeft controle over zijn lichamelijke/medische/psychische toestand
 - l. Cliënt kan zichzelf verzorgen
- 2: Het hebben van dagstructuur**
 - a. Cliënt heeft een regelmatige dagstructuur en ritme (opstaan, wassen, aankleden, op tijd klaarstaan)
 - b. Cliënt kan een weekplanning maken
 - c. Cliënt heeft een zinvolle dagbesteding
- 3: Het deelnemen aan het maatschappelijk leven**
 - a. Cliënt heeft een voor zichzelf gewenst/voldoende sociaal netwerk
 - b. Cliënt kan sociale contacten onderhouden
 - c. Cliënt kan zichzelf verplaatsen/vervoeren
 - d. Cliënt kan sociale vaardigheden toepassen
 - e. Cliënt kan deelnemen aan georganiseerde activiteiten
 - f. Cliënt kan gesprekken voeren met instanties
- 4: Het voeren van regie (in combinatie met andere subresultaten)**
 - a. Cliënt heeft en houdt eigen regie en autonomie
 - b. Cliënt herkent problemen en kan hierop reageren
 - c. Cliënt kan vaardigheden toepassen
 - d. Cliënt kan besluiten nemen en de gevolgen daarvan wegen
 - e. Cliënt kan initiatief nemen
 - f. Cliënt kan zich aan regels en afspraken houden

Activiteiten van begeleiding betreffen:

1. Ondersteunen:
 - i. Hulp op afstand

- ii. Directe aansturing
2. Overnemen
3. Oefenen
4. Toezicht houden

§ 4.2.2 Beoordelingskader

Bij het beoordelen van de aanspraak wordt gekeken naar het algemene beoordelingskader (zie § 3.1), de algemene toegangscriteria (zie § 3.2) en algemene weigeringsgronden (zie § 3.3). Daarnaast moet worden beoordeeld of de cliënt voldoet aan de geldende criteria (zie 4.2.2.3).

4.2.2.1 *Gebruikelijke hulp*

Gebruikelijke hulp is van toepassing indien er huisgenoten aanwezig zijn die in staat zijn de begeleiding te bieden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in kortdurende en langdurige situaties.

Kortdurende situaties

Alle begeleiding van de cliënt door huisgenoten is gebruikelijke hulp als er sprake is van een kortdurende zorgsituatie, met uitzicht op een dusdanig herstel van het gezondheidsprobleem en de daarmee samenhangende zelfredzaamheid van de cliënt, dat Wmo-zorg daarna niet langer is aangewezen. Daarbij gaat het over het algemeen over een periode van maximaal drie maanden.

Langdurige situaties

Als het gaat om een chronische situatie is de begeleiding van een volwassen cliënt gebruikelijke hulp wanneer die begeleiding naar algemeen aanvaarde maatstaven door huisgenoten onderling aan elkaar moet worden geboden. Het gaat hierbij in ieder geval om de volgende vormen van begeleiding aan een cliënt:

- Het begeleiden/vervoeren van de cliënt naar de dagbesteding.
- Het begeleiden van de cliënt bij het normaal maatschappelijk verkeer binnen de persoonlijke levenssfeer, zoals het bezoeken van familie/vrienden, huisarts, bezoeken zwembad enzovoort.
- Het bieden van hulp bij of het overnemen van taken die bij een gezamenlijk huishouden horen, zoals het doen van de administratie of bieden van dagstructuur. Dit kan worden overgenomen door een niet-beperkte huisgenoot wanneer die taak altijd door de nu beperkte cliënt werd uitgevoerd.

Wanneer kan een uitzondering worden gemaakt voor gebruikelijke hulp:

In bepaalde situaties is gebruikelijke hulp niet van toepassing of dient er soepeler mee omgegaan te worden. Die situaties zijn:

1. Voor zover de huisgenoot geobjectiveerde beperkingen heeft en/of kennis/vaardigheden mist om gebruikelijke hulp ten behoeve van de cliënt uit te voeren en deze vaardigheden niet kan aanleren wordt van hen geen bijdrage verwacht.
2. Voor zover een huisgenoot overbelast is of dreigt te raken wordt van hem of haar geen gebruikelijke hulp verwacht, totdat deze dreigende overbelasting is opgeheven. Daarbij geldt het volgende:
 - a. Wanneer voor de volwassen huisgenoot eigen mogelijkheden en/of voorliggende voorzieningen zijn om de (dreigende) overbelasting op te heffen, dienen deze eigen mogelijkheden en/of voorliggende voorzieningen hiertoe te worden aangewend. Als er sprake is van (dreigende) overbelasting vanwege het zelf leveren van zorg, dient men die overbelasting op te heffen door deze zorg door (andere) zorgverleners uit te laten voeren/in te kopen.
 - b. Voor zover de (dreigende) overbelasting wordt veroorzaakt door maatschappelijke activiteiten buiten de gebruikelijke hulp, wel of niet in combinatie met een fulltime school- of werkweek, gaat het verlenen van gebruikelijke begeleiding voor op die maatschappelijke activiteiten.
3. Voor zover de cliënt zich in de terminale levensfase bevindt, wordt geen bijdrage verwacht van een huisgenoot.

4.2.2.2 *Algemene voorzieningen (zie ook § 3.1.7)*

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk zijn en zijn gericht op maatschappelijke ondersteuning. Voorbeelden daarvan zijn:

- begeleiding of cliëntondersteuning via MEE of AMW
- ADL-assistentie in fokuswoningen
- GGZ-bemoeizorg
- buddy-zorg
- maatjesproject
- huiskamerprojecten

Indien de cliënt een aanvraag heeft ingediend, maar gebruik kan maken van een algemene voorziening, dan krijgt de cliënt wel een beschikking. In die beschikking staat vermeld dat de aanvraag voor een maatwerkvoorziening wordt afgewezen, omdat de cliënt gebruik kan maken van een algemene voorziening.

4.2.2.3 Criteria begeleiding

Wil een cliënt in aanmerking komen voor de maatwerkvoorziening begeleiding (individueel dan wel in groepsverband) dan dient sprake te zijn van geobjectiveerde beperkingen ten aanzien van het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Er zijn beperkingen op het gebied van:

- het voor zichzelf kunnen zorgen c.q. de regie voeren over het dagelijks leven en besluiten kunnen nemen;
- het vermogen tot sociaal functioneren in de dagelijkse leefsituaties, zoals thuis en in relatie met vrienden en familie;
- het vermogen om zelf in een zinvolle dagstructurering te voorzien.

~~Tevens kan begeleiding ingezet worden ter ontlasting van de mantelzorgers.~~

§ 4.2.3 Begeleiding

4.2.3.1 Soorten begeleiding

Begeleiding individueel

Individuele begeleiding kan worden ingezet om te ondersteunen bij het aanbrengen van structuur of het voeren van regie. Individuele begeleiding kan ook verstrekt worden ten behoeve van het oefenen van vaardigheden of handelingen of ten behoeve van het houden van toezicht op een cliënt.

Begeleiding groep

Begeleiding groep wordt gebruikt om een zo normaal mogelijk dagritme aan te houden met een welomschreven doel met activiteiten die passen bij de belangstelling van de cliënt. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het activeren van nog aanwezige functies. Begeleiding groep wordt ook ingezet ter ontlasting van mantelzorgers.

Onder begeleiding groep wordt niet verstaan:

- een reguliere dagstructuur die in de woon-/verblijfssituatie wordt geboden;
- een welzijnsactiviteit zoals zang, bingo, uitstapjes en dergelijke.

Afbakening begeleiding individueel – begeleiding groep

Of de cliënt is aangewezen op begeleiding individueel of begeleiding groep wordt bepaald door wat zorginhoudelijk het meest doelmatig is. Begeleiding groep is voorliggend op begeleiding individueel als hetzelfde doel wordt beoogd. Wanneer de begeleiding gericht is op het daadwerkelijk bieden van dagstructuur is begeleiding groep de aangewezen vorm van begeleiding. Maar wanneer de hulpvraag gelegen is in het bijvoorbeeld een of meerdere keren per week bieden van hulp bij het doornemen van de dag- of weekstructuur en de zorgbehoefte is niet gelegen in het daadwerkelijk bieden van die dagstructuur, dan is begeleiding individueel de aangewezen vorm. Ook als er medische contra-indicaties zijn voor begeleiding groep, kan begeleiding individueel worden geïndiceerd. Het gaat dan om personen voor wie op medische gronden een contra-indicatie geldt voor deelname aan een groep geboden door een instelling, zoals infectiegevaar of dusdanige gedragsproblemen dat het niet wenselijk is om deze cliënt in een groep te plaatsen. Een combinatie van begeleiding groep en begeleiding individueel is mogelijk.

4.2.3.2 Omvang

Aan de hand van het onderzoek formuleert de gemeente concrete resultaten/doelstellingen die middels de maatwerkvoorziening begeleiding bereikt moeten worden. Bij zorg in natura stelt de aanbieder een ondersteuningsplan op waarin is beschreven op welke wijze de resultaten en doelstellingen worden bereikt. Bij een persoonsgebonden budget moet de cliënt dit beschrijven in het door hem ingediende budgetplan. De gemeente beoordeelt globaal (er wordt niet gekeken naar de omvang (aantal minuten/uren) en de daarmee gemoeide kosten) of met de beschrijving in het budgetplan of ondersteuningsplan de resultaten/doelstellingen bereikt kunnen worden. De gemeente kan tussentijds een voortgangsrapport opvragen om te monitoren of de inzet van begeleiding conform de gestelde indicatie verloopt en (inzet van meer/minder uren) nog noodzakelijk is.

4.2.3.3 Afbakening

Afbakening Zorgverzekeringswet

De zorgverzekeringswet is verantwoordelijk voor de zogenaamde lijfsgebonden zorg. Begeleiding bij de algemene dagelijkse levensverrichtingen is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Onder de ADL-activiteiten vallen ook activiteiten als aan- en uitkleden, persoonlijke hygiëne, eten en drinken etc. Indien sprake is van overname van ADL-activiteiten gericht op persoonlijke zorg is de ziektekostenverzekeraar de aanwezige instantie. Als er sprake is van begeleiding bij de persoonlijke verzorging (hands off) is de gemeente verantwoordelijk. Het basispakket van de zorgverzekering vergoedt verder veel gebruikte geneeskundige zorg/behandeling, geneesmiddelen en medische hulpmiddelen.

Afbakening Wet langdurige zorg

Behandeling valt onder de Wlz. Begeleiding omvat het oefenen en inslijpen van de in de behandeling aangeleerde vaardigheden en gedrag door het (herhaald) toepassen in de praktijk. Bij begeleiding gaat het om het bevorderen, behouden of compenseren van de zelfredzaamheid. Voor (de begeleiding bij) dit oefenen is geen specifieke vaardigheid vereist. Grofweg geldt dat aanleren bij behandeling hoort en toepassen bij begeleiding.

Van behandeling is sprake als er verbeterdoelen zijn geformuleerd, die op een gestructureerde en programmatische manier worden nagestreefd, en waarvoor specifieke deskundigheid is vereist. De behandeling is niet alleen op herstel gericht, maar kan ook gericht zijn op voorkomen van verergering, waaronder begrepen het leren omgaan met (de gevolgen van) een aandoening, voorzover de interventie gestructureerd is, programmatisch is, en zich richt op een specifiek behandeldoel.

Afbakening Wia en participatiewet

De Participatiewet (ingangsdatum 1 januari 2015) voegt de Wet werk en bijstand (WWB) en de Wet sociale werkvoorziening (WSW) samen. Doel hiervan is dat zoveel mogelijk mensen met een arbeidsbeperking aan het werk gaan bij een gewone werkgever in plaats van bij een sociale werkvoorziening. School en werk zijn voorliggend op begeleiding groep. Pas als school of werk niet op een reguliere of aangepaste manier mogelijk is, kan begeleiding groep ingezet worden. Tijdens arbeid bestaat er geen aanspraak op begeleiding ten laste van de Wmo als die gericht is op de arbeidstaken, stages of onderwijsopdrachten. Arbeidsreïntegratie of het aanleren van algemene vaardigheden en gedrag, gericht op de arbeid zelf is geen Wmo.

4.2.4. Sportrolstoel

Het is mogelijk om in aanmerking te komen voor een sportrolstoel. Voor een sportrolstoel komt een cliënt in aanmerking als sportbeoefening zonder sportrolstoel onmogelijk is door beperkingen. Dit om het ook mogelijk te maken aan niet-rolstoelgebruikers via een sportrolstoel aan sport te kunnen doen. Het gebruik van een sportrolstoel voor teamsporten is helder. Daarnaast zijn er ook individuele sporten (marathon bijvoorbeeld) waar men een sportrolstoel voor aan zal vragen. Recreatieve activiteiten worden niet onder sport gerekend. Om deze reden wordt wel de eis gesteld dat de cliënt actief lid is van een gehandicaptensportvereniging.

Er moet op gewezen worden dat bij veel gehandicaptensportvereniging de mogelijkheid bestaat een sportrolstoel te lenen om uit te proberen of een bepaalde sport die aantrekkelijk lijkt ook bij iemand past. Dit kan nuttig zijn om te voorkomen dat een aangeschafte rolstoel uiteindelijk niet of nauwelijks gebruikt wordt.

Topsport zal net als bij niet-gehandicapten, vaak hoge uitgaven vergen voor sporthulpmiddelen. Deze regeling is daar niet voor bedoeld. Topsport zal vaak een beroep op sponsoring noodzakelijk maken.

Vorm van de toekenning

De sportrolstoel wordt toegekend in:

- natura of

de vorm van een persoonsgebonden budget.

Bij het persoonsgebonden budget is een deel als bijdrage in de aanschaf van een sportrolstoel bedoeld en een deel voor onderhoud. In uitzonderlijke situaties, waarin bijvoorbeeld een elektrische rolstoel noodzakelijk is voor sport, kan met behulp van een beroep op de hardheidsclausule een hoger bedrag worden verstrekt. Dat zal mogelijk zijn als het inkomen de aanschaf van een elektrische sportrolstoel met een persoonsgebonden budget niet mogelijk maakt. Een uitgebreide individuele beoordeling is hiervoor noodzakelijk.

Het persoonsgebonden budget is een bedrag waarmee voor een periode van 3 jaar een sportrolstoel aangeschaft en onderhouden kan worden. Na afloop van de periode van 3 jaar, volgt geen automatische vervanging van de sportrolstoel, maar zal, bij het verzoek tot vervanging, een beoordeling plaatsvinden van de technische staat van de sportrolstoel. Afhankelijk daarvan wordt al dan niet overgegaan tot verstrekking van een nieuwe vergoeding.

§ 4.3 ONTLASTEN VAN MANTELZORGERS

§ 4.3.1 Omschrijving resultaat

De wet geeft de gemeenten de verantwoordelijkheid voor het (aan)bieden van kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger (maar ook van huisgenoten die gebruikelijke zorg leveren). Het zwaartepunt ligt bij kortdurend verblijf vooral op het logeren elders met als doel het overnemen van het permanent toezicht op de cliënt ter ontlasting van de gebruikelijke hulp of mantelzorg. Het kortdurend verblijf is dus te karakteriseren als logeren ter aanvulling op het wonen in de thuissituatie en niet als wonen in een instelling voor het grootste deel van de week. Kortdurend verblijf is bedoeld voor mensen die permanent toezicht nodig hebben.

Kortdurend verblijf is uitdrukkelijk preventief bedoeld: een indicatie heeft als doel om overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen, zodat zij de zorg thuis vol kunnen houden en (veel duurdere) opname in een intramurale instelling wordt voorkomen, of op zijn minst uitgesteld.

Tevens kan begeleiding ingezet worden ter ontlasting van de mantelzorger.

Uniforme resultaatomschrijving:

Het ontlasten van de mantelzorger

- a. Mantelzorger is in staat mantelzorg vol te houden
- b. Het voorkomen van klachten bij de mantelzorger ten gevolge van overbelasting

§ 4.3.2 Beoordelingskader

Bij het beoordelen van de aanspraak wordt gekeken naar het algemene beoordelingskader (zie § 3.1), de algemene toegangscriteria (zie § 3.2) en algemene weigeringsgronden (zie § 3.3). Daarnaast moet worden beoordeeld of de cliënt voldoet aan de geldende criteria (zie 4.3.2.1).

4.3.2.1 *Criteria*

De cliënt moet voldoen aan drie voorwaarden om in aanmerking te komen voor kortdurend verblijf:

5. de cliënt is, gezien de ondersteunings- en zorgbehoefte, aangewezen op ondersteuning/zorg gepaard gaand met permanent toezicht;
6. de cliënt is hierop gedurende maximaal drie etmalen is aangewezen;
7. de ontlasting van de persoon die gebruikelijke zorg of mantelzorg aan de cliënt levert, is noodzakelijk.

Onder permanent toezicht wordt verstaan dat er sprake is van een continue aanwezig risico op escalatie en/of gevaar, waarbij altijd ingegrepen moet kunnen worden en waarbij er geen andere oplossing voorhanden is.

§ 4.3.3 Kortdurend verblijf

Kortdurend verblijf wordt voor maximaal 3 etmalen per week toegekend. De omvang van kortdurend verblijf wordt vastgesteld in etmalen:

1. een etmaal per week
2. twee etmalen per week
3. drie etmalen per week

De cliënt is zelf verantwoordelijk voor vervoer van en naar de instelling voor kortdurend verblijf. Hij kan hiervoor gebruik maken van eigen vervoer of van hulp uit het eigen netwerk.

Gedurende kortdurend verblijf bestaat geen aanspraak op begeleiding en/of hulp bij het huishouden .

De aanvullende zorgverzekering kan een mogelijkheid bieden voor de vergoeding van voorzieningen die de mantelzorger(s) ontlasten, zoals mantelzorgvervanging. De aanvullende verzekering is echter geen voorliggende voorziening. Het staat mensen vrij zich aanvullend te verzekeren of niet. De inhoud van deze verzekering en het gebruik hiervan door een cliënt, kunnen dus wel van invloed zijn op de soort en omvang van de maatwerkvoorziening.

4.3.3.1 *Vorm van de toekenning*

Kortdurend verblijf wordt toegekend in:

- natura of
- de vorm van een persoonsgebonden budget.

§ 4.4 NORMALE GEBRUIK VAN DE WONING

§ 4.4.1 Omschrijving resultaat

Onder de zelfredzaamheid valt ook 'het voeren van een gestructureerd huishouden'. De wet bevat geen nadere omschrijving van 'het voeren van een gestructureerd huishouden'. Daaronder kunnen zowel resultaten vallen die bereikt moeten worden op het huishoudelijke vlak en resultaten voor wat betreft een voor de cliënt en zijn kenmerken geschikte woning. De term 'voeren van een gestructureerd huishouden' geeft geen duidelijkheid over het onderscheid tussen die resultaten. Wel is er één belangrijke voorwaarde voordat er gecompenseerd kan worden: er moet een woning zijn. Als er geen woning is, is het niet de taak van de gemeente om voor een woning te zorgen. Iedere Nederlandse burger dient zelf voor een woning te zorgen. Bij de keus van een woning wordt uiteraard rekening gehouden met de eigen situatie. Dat betekent ook dat er met bestaande of bekende komende beperkingen rekening wordt gehouden door de cliënt.

Het college moet beperkingen in het normale gebruik van de woning compenseren. Veelal is in deze situaties compensatie noodzakelijk in de vorm van een woonvoorziening. Onder een woonvoorziening wordt verstaan: een voorziening die verband houdt met een maatregel die is gericht op het compenseren van de beperkingen die een cliënt bij het normale gebruik van zijn woning ondervindt. Het normale gebruik van de woning omvat de elementaire woonfuncties of te wel de activiteiten die de gemiddelde bewoner in zijn woning in elk geval verricht. Het gaat daarbij onder andere om slapen, lichaamsreiniging, toiletgang, het bereiden en consumeren van voedsel, het zich verplaatsen in de woning. Voor kinderen komt daar bij het veilig kunnen spelen in de woonruimte.

Het feit dat alleen problemen bij het normale gebruik van de woning worden gecompenseerd, houdt in dat geen rekening wordt gehouden met voorzieningen met een therapeutisch doel (bijvoorbeeld dialyseruimten, therapeutisch baden). Soms zullen deze voorzieningen vergoed worden vanuit de Zorgverzekeringswet, soms zal men de therapeutische effecten ook kunnen bereiken door de therapie elders te ontvangen.

Voor het gebruik van hobbyruimtes en studeerkamers wordt geen passende maatwerkvoorziening getroffen, aangezien het daarbij niet gaat om ruimten met een elementaire woonfunctie. Evenmin wordt er rekening gehouden met problemen die een incidenteel karakter hebben, dan wel voorzieningen die puur als noodvoorziening hebben te gelden (bijvoorbeeld incidenteel gebruikte en niet-essentiële onderdelen van de woning respectievelijk vluchtvoorzieningen of branddeuren).

Uniforme resultaatomschrijving:

Wonen in een geschikt huis

- a. De woning is toe- en doorgankelijk.**
- b. Client kan gebruik maken van elementaire woonruimtes.**
- c. Een cliënt verblijvend in een Wlz-instelling kan één woning in de gemeente bezoeken**

§ 4.4.2 Beoordelingskader

Bij het beoordelen van de aanspraak wordt gekeken naar het algemene beoordelingskader (zie § 3.1), de algemene toegangscriteria (zie § 3.2) en algemene weigeringsgronden (zie § 3.3). Daarnaast moet worden beoordeeld of de cliënt voldoet aan de geldende criteria (zie 4.4.2.2).

4.4.2.1 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen waarvan, gelet op de omstandigheden van betrokken cliënt, aannemelijk is te achten dat de cliënt daarover zou (hebben kunnen) beschikken, ook als hij of zij geen beperkingen had. Er moet altijd in het individuele geval worden bekeken of de voorziening voor de cliënt algemeen gebruikelijk is. Enkele voorzieningen zijn die vaak algemeen gebruikelijk zijn:

- eenhendelmengkranen
- centrale verwarming
- verhoogd toilet (6+ en 10+)
- keramische kookplaat
- douchekop op glijstang
- zonwering incl. elektrische bediening
- handgrepen/wandbeugels tot 50 cm
- waterbed
- douchestoel
- thermostatische mengkranen
- wasdroger
- wasmachine
- toiletverhoger
- douche of douchecabine

- douchekruk
- 2e trapleuning
- keukenapparatuur
- automatische garagedeuren
- (losse) airco units/installaties in auto/woning
- stofzuiger
- mobiele telefoon
- telefoonabonnement

Verhuizing algemeen gebruikelijk

Een verhuizing wordt eveneens algemeen gebruikelijk geacht. Volgens gegevens van het Planbureau voor de Leefomgeving verhuizen Nederlanders gemiddeld zeven keer in hun leven. Dat is dus gemiddeld één keer in de tien jaar. Het verhuizen behoort voor een ieder dus tot het normale leven en een ieder heeft dus enkele malen in het leven verhuiskosten. In uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld bij een plotseling noodzakende verhuizing, kan wel een verhuiskostenvergoeding in de vorm van een persoonsgebonden budget worden verstrekt.

4.4.2.2 Criteria

Aard van de materialen of slechte staat onderhoud (artikel 3.3 Verordening)

Vloeien de problemen bij het normale gebruik van de woning voort uit de aard van de in de woning gebruikte materialen of de slechte staat van het onderhoud, dan weigert het college de maatwerkvoorziening. Daarbij valt te denken aan astmatische klachten of allergische reactie door bepaalde vloerbedekking, een houten vloer die doorbuigt of vocht en tocht door achterstallig onderhoud van de woning.

Bij achterstallig onderhoud wordt van de cliënt verwacht dat hij zelf pogingen onderneemt om de gebreken te (laten) oplossen. Dat betekent dat de cliënt bijvoorbeeld zijn verhuurder moet aanspreken en dat maatwerkvoorziening wordt afgewezen. Een afwijzing blijft achterwege als de cliënt regelmatig goede pogingen heeft ondernomen om de gebreken (met name vocht- en schimmelproblemen) door de verhuurder te laten oplossen én er, het oog op de gezondheidstoestand van cliënt, binnen redelijkerwijs aanvaardbare tijd geen uitzicht is op het verhelpen van de problemen door de verhuurder.

Hoofdverblijf (artikel 3.3 Verordening)

De gemeente is alleen verplicht tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening indien de cliënt een feitelijk woon- en verblijfadres heeft in de gemeente. De vraag in welke gemeente de cliënt woonplaats heeft, moet worden beantwoord aan de hand van concrete feiten en omstandigheden. De GBA-gegevens vormen bij de bepaling van de woonplaats slechts een belangrijke aanwijzing, maar ze zijn niet doorslaggevend. Onder het begrip woonachtig moet worden verstaan hetgeen in het normale spraakgebruik daaronder wordt begrepen, te weten het hebben van een plaats waar iemand gewoonlijk verblijft en alwaar het centrum van diens dagelijkse sociale en economische activiteiten is gelegen. Het gaat dus om de feitelijke situatie. Bij het aanhouden van een postadres en het niet meer feitelijk verblijven in de gemeente, rust er geen verplichting op de gemeente.

In uitzonderingssituaties is er sprake van twee hoofdverblijven. Daarbij moet worden gedacht aan kinderen met beperkingen van gescheiden ouders, die in co-ouderschap door beide ouders worden opgevoed en daadwerkelijk de ene helft van de tijd bij de ene ouder wonen en de andere helft van de tijd bij de andere ouder. Alleen in die situaties geldt een compensatieplicht in beide ouderlijke woningen (mits beide woningen ook daadwerkelijk in de gemeente zijn gesitueerd), en niet in situaties waarin sprake is van bezoeksregelingen. Wel geldt onverkort dat gezocht dient te worden naar een reeds aangepaste woning of de goedkoopst aan te passen woning.

Gemeenschappelijke ruimten (artikel 3.3 Verordening)

De eigenaar van een wooncomplex is primair verantwoordelijk voor het aanbrengen van voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten. De gemeenschappelijke ruimten kunnen worden aangepast indien zonder deze aanpassingen de woonruimte voor de cliënt ontoegankelijk blijft en de eigenaar niet bereid is dit te financieren en schriftelijk heeft verklaard, dat er geen bezwaar is tegen het aanbrengen van de voorziening. De navolgende aanpassingen aan gemeenschappelijke ruimten komen in aanmerking voor vergoeding: automatische deuropeners, hellingbanen, extra trapleuning, verbrede toegangsdeuren, vlonders en een opstelplaats voor de rolstoel. Overige voorzieningen aan gemeenschappelijke ruimten zijn in principe uitgesloten.

Verhuizen naar de beschikbare, meest geschikte woning (artikel 3.3 Verordening)

Uitgangspunt is dan dat de cliënt moet verhuizen naar een geschikte woning en indien geen geschikte woning beschikbaar is, naar de woning die het goedkoopst passend te maken is. Maatwerkvoorzieningen die worden aangevraagd naar aanleiding van een verhuizing naar een niet passende woning zullen

worden afgewezen. In die niet passende woning zal de cliënt immers beperkingen ondervinden. Deze weigering leidt tot uitzondering als het college schriftelijk toestemming verleent aan de cliënt te verhuizen.

Renovatie of aanpassing aan de eisen van de tijd (artikel 3.3 Verordening)

Het louter renoveren van een woning of het aanpassen daarvan aan de eisen van de tijd (bijvoorbeeld het vervangen van een lavet door een douche) is de verantwoordelijkheid van de cliënt zelf of de woningcorporatie.

Eigenaar verantwoordelijk (artikel 3.3 Verordening)

Bij de beoordeling of een maatwerkvoorziening noodzakelijk is, mag soms wel meegenomen worden dat een cliënt daadwerkelijk aanspraak heeft op een voorziening op grond van een privaatrechtelijke overeenkomst. Denk hierbij aan dat de woningeigenaar verantwoordelijk is voor het treffen van voorzieningen. Als een woning niet voldoet aan de op grond van wettelijke voorschriften, algemeen aanvaarde regels of contractuele bepalingen, geldende vereisten, dan hoeft er geen maatwerkvoorziening getroffen te worden.

Meerkosten bij nieuwbouw of renovatie (artikel 3.3 Verordening)

Ook wordt een woonvoorziening afgewezen indien de voorziening bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten kan worden meegenomen.

Woonruimte die niet geschikt is voor permanente bewoning (artikel 3.3 Verordening)

De aanvraag voor een maatwerkvoorziening wordt geweigerd indien verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is om het gehele jaar door bewoond te worden. Naar het oordeel van de CRvB is dit toegestaan (zie ECLI:NL:CRVB:2011:BR4180). In een uitspraak heeft de CRvB geoordeeld dat het college een aanvraag terecht heeft afgewezen omdat een cliënt is verhuisd naar een sociaal pension. Een sociaal pension is volgens de CRvB een tijdelijke woonruimte en niet bestemd voor permanente bewoning.

4.4.2.3 Afschrijvingstermijnen (artikel 3.2 Verordening)

Indien er een beroep wordt gedaan op compensatie vanuit de wet zijn onderstaande afschrijvingstermijnen van belang voor het bepalen van de mate van compensatie. Indien de te vervangen voorziening economisch nog niet is afgeschreven, bestaat er geen aanspraak op een vervangende voorziening. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

15 jaar:

intercominstallatie
standaard keukenaanrechtblok en bovenkastjes

20 jaar:

het (her)inrichten of renoveren/moderniseren van een douche- of badruimte

25 jaar:

spouw-, gevel-, dak- en/of vloerisolatie;
grotere bouwkundige ingrepen of renovaties, m.u.v. isolerend glas en cv

30 jaar:

grotere verbouwingen in combinatie met uitbreidingen

Bovenstaande afschrijvingstermijnen zijn richtlijnen, een en ander is mede afhankelijk van de kwaliteit van het materiaal en het uitvoeringsniveau. Van de genoemde afschrijvingstermijnen kan dus worden afgeweken als daartoe aanleiding is.

§ 4.4.3 Veel voorkomende woonvoorzieningen

4.4.3.1 Woningaanpassingen en losse woonvoorzieningen

In deze paragraaf worden enkele voorkomende woningaanpassingen en losse woonvoorzieningen nader toegelicht en worden voorwaarden genoemd waaronder de cliënt aanspraak kan maken op de voorziening. Voor alle indicaties geldt dat wat vermeld staat onder de (selectie)factoren in de advisering tot uiting moet komen. De genoemde voorzieningen en (selectie)factoren zijn geen limitatieve opsomming.

Meestal zal een losse woonvoorziening een goedkoop en passend alternatief zijn voor een woningaanpassing. Een voorbeeld: in plaats van een vaste plafondbestrijking als transferhulpmiddel kan ook een losse tillift worden verstrekt of een transferplank. Ook zal bij voorkeur met losse voorzieningen worden gewerkt in situaties waarin mensen wachten op opname in een zorginstelling of in andere situaties waarin de

voorziening langdurig noodzakelijk is, maar waarin de verstrekking van vaste woonvoorzieningen als risico met zich meebrengt dat deze voorziening op zichzelf niet efficiënt is. Voorbeelden zijn terminale situaties, maar ook situaties van mensen die in een slooppand wonen.

Kosten van woningaanpassingen

De volgende kosten in het kader van een woningaanpassing kunnen voor vergoeding in aanmerking komen:

1. De aanneemsom (hierin begrepen de loon- en materiaalkosten) voor het treffen van de voorziening; Deze dient duidelijk gespecificeerd te worden per onderdeel in materiaal/materieelkosten en manuren. Indien de voorziening in zelfwerkzaamheid wordt getroffen, dan vervalt de post loonkosten en worden alleen de materiaalkosten als subsidiabel aangemerkt.
2. De risicoverrekening van loon- en materiaalkosten, met inachtneming van het bepaalde in de Risicoregeling woning- en utiliteitsbouw 1991; Indien de voorziening in zelfwerkzaamheid wordt getroffen, dan vervalt de post loonkosten en komen alleen de materiaalkosten voor vergoeding in aanmerking;
3. Het architectenhonorarium tot ten hoogste 10% van de aanneemsom met dien verstande dat dit niet hoger is dan het maximale honorarium als bepaald in BNA 2005 van de BNA. Alleen in die gevallen dat het noodzakelijk is dat een architect voor de woningaanpassing moet worden ingeschakeld komen deze kosten voor vergoeding in aanmerking. Het betreft dan veelal de ingrijpendere woningaanpassingen;
4. De kosten voor het toezicht op de uitvoering, indien dit noodzakelijk is, tot een maximum van 2% van de aanneemsom;
5. De leges voor zover deze betrekking hebben op het treffen van de voorziening;
6. De verschuldigde en niet verrekenbare of terugvorderbare omzetbelasting;
7. Renteverlies, in verband met het verrichten van noodzakelijke betaling aan derden voordat de bijdrage is uitbetaald, voor zover deze verband houdt met de bouw dan wel het treffen van voorzieningen;
8. De prijs van bouwrijpe grond, indien noodzakelijk als niet binnen het oorspronkelijke kavel gebouwd kan worden, volgens bijgaande tabel.
De onderstaande tabel geeft het aantal m2 weer waarvoor ten hoogste een maatwerkvoorziening kan worden verleend, aangegeven per vertrek in een zelfstandige woning.

Soort vertrek	Aanbouw	Uitbreiding
Woonkamer	30	6
Keuken	10	4
Eenpersoonsslaapkamer	10	4
Tweepersoonsslaapkamer	18	4
Toiletruimte	2	1
badkamer:		
- wastafelruimte	2	1
- doucheruimte	3	2
- badruimte	4	2
entree/gang/hal	5	2
Berging	6	4

Het aantal m2 verhard pad tussen de openbare weg en de hoofdingang tot een woonruimte, dan wel tussen een tweede ingang en een berging en/of tuinpoort dat bij het nieuw aanleggen van paden, dan wel bij het aanpassen van bestaande paden ten hoogste voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt bedraagt 20 m2.

9. De door het college (schriftelijk) goedgekeurde kostenverhogingen, die ten tijde van de raming van de kosten redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen zijn; Deze kostenverhogende werkzaamheden moeten vóór de uitvoering van deze werkzaamheden schriftelijk of telefonisch en bij de gereedmelding van de werkzaamheden achteraf schriftelijk gemeld worden.
10. De kosten in verband met noodzakelijk technisch onderzoek en adviezen met betrekking tot het verrichten van de aanpassing; Hiermee worden de aantoonbare kosten ten behoeve van de constructie, de energieprestatienorm, het bodemonderzoek en het geluidrapport bedoeld, indien deze kosten voor advies noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van de benodigde toestemmingen als bedoeld in de woningwet;

11. De kosten van aansluiting op een openbare nutsvoorziening;
12. De administratiekosten die verhuurder maakt ten behoeve van het treffen van een voorziening voor de cliënt, voor zover de kosten onder 1 tot en met 11 meer dan € 1.000 bedragen, 5% van die kosten, met een maximum van € 350.

Programma van Eisen

In het programma van eisen (programma van eisen) staat aan welke eisen de woningaanpassing dient te voldoen qua afmeting en inrichtingselementen. Het is gebaseerd op de beperkingen van de cliënt waarbij tevens rekening wordt gehouden met gebruik van eventuele hulpmiddelen. Op basis van een programma van eisen wordt een situatieschets/ bouwtekening en kostenberekening gemaakt. Duurder en groter is zeker toegestaan (mits de bouwregelgeving hierin niet belemmerd), maar dan komen de meerkosten hiervan voor rekening van de cliënt.

De woningeigenaar dient in dat geval een separate offerte en/of tekening te laten maken waarbij niet alleen de meerkosten in de offerte, maar ook de kosten van het laten maken van een 2e offerte en tekening voor rekening van de woningeigenaar is.

Dit geldt ook voor elementen/aanpassingen die niet zijn geïndiceerd, dus niet zijn opgenomen in het programma van eisen.

De woningaanpassing mag op de volgende punten afwijken van het programma van eisen:

- Groter, d.w.z. méér vierkante meter dan de verstrekte indicatie.
De geïndiceerde vierkante meters dienen in het programma van eisen te staan. De zogenaamde 'overmaat' t.o.v. de minimaal noodzakelijk afmetingen oppervlak wordt niet verstrekt. In deze Beleidsregels zijn de maximale aantal vierkante meter vastgelegd waarvoor voorziening kan worden verstrekt bij uitbreiding of aanbouw van ruimten. Als het gaat om uitbreiding of aanbouw van ruimten worden deze maxima aangehouden, tenzij medische noodzaak een ander maximum vergt.
- Duurder, d.w.z. wanneer:
 - het programma van eisen wordt uitgevoerd in combinatie met renovatie
 - er gekozen wordt voor geen standaard materiaalgebruik maar meer luxe materiaalgebruik
 - beleid verhuurder. Dit beleid kan soms afwijken van de standaard materiaalgebruik.
 - verstrijken/overschrijding afschrijvingstermijn van voorzieningen. Wanneer deze verstreken is, is vergoeding voor eigen rekening. Vergoeding van eventuele meerkosten kan wel vergoed worden.
 - Het afwerking- en uitrustingsniveau
Voor het vaststellen van de verstrekking geldt het uitgangspunt: "De goedkoopst, passende oplossing". Het uitrustingsniveau is het niveau van de sociale woningbouw. Daarnaast is het geldend Bouwbesluit leidend. Bij het realiseren van met name een nieuwe badkamer zijn soms voorzieningen nodig om het uitrustingsniveau van de sociale woningbouw te 'behalen' terwijl deze mogelijk algemeen gebruikelijk zijn. Denk hierbij bijv. aan het tegelwerk, een standaard wastafel, kraan en toilet. Deels zijn de voorzieningen noodzakelijk om aan het Bouwbesluit te voldoen (bijv. tegelwerk) en soms zijn deze voorzieningen ook nodig voor bijv. verzorgers. In beide gevallen dienen de kosten hiervoor wel subsidiabel gesteld te worden.

4.4.3.2 Uitraasruimte

Een uitraasruimte is een prikkelarme verblijfsruimte waarin een cliënt die vanwege een aantoonbare gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont, zich kan afzonderen of tot rust kan komen zonder lichamelijk gevaar voor zichzelf; alsmede om ouders/verzorgers in staat te stellen van buitenaf beter toezicht uit te oefenen (bijvoorbeeld door middel van een kijkgaatje).

Doelgroep

Kinderen of jong volwassenen met een psychische beperking waarbij niet te corrigeren ernstig ontremd gedrag optreedt, dat als fysieke uitingsvorm van een verstandelijke handicap een verhoogde kans oplevert op het bij het normale gebruik van de woning ontstaan van schade aan de lichamelijke gezondheid en wanneer dit risico van fysiek letsel niet kan worden beheerst door in redelijkheid te vergen oppas- of andere maatregelen.

Vooralsnog zijn veel aanvragen afkomstig van ouders van kinderen met een stoornis uit het autistisch spectrum, maar ook andere aandoeningen kunnen ernstig ontremd gedrag vertonen, bijvoorbeeld fragiele x- syndroom, Turner syndroom, Prader- Willi syndroom, niet aangeboren hersenletsel, kinderen met een verstandelijke handicap.

Omvang

Een ultraasruimte met een afmeting van 5 m² voldoet aan de norm van het Bouwbesluit (minimale afmeting van een verblijfsruimte). Waar mogelijk zullen bestaande ruimten worden aangepast. Op individuele basis moet worden vastgesteld aan welke eisen de ultraasruimte moet voldoen.

Daarbij kan gedacht worden aan:

- Een prikkelarme inrichting bevat als regel een zit- en een ligvoorziening.
- De gebruikte materialen zijn deugdelijk, slagvast en kunnen niet losgetrokken worden.
- De cliënt moet zich niet kunnen verwonden tijdens zijn verblijf in de ultraasruimte indien hij/zij automutilerend gedrag vertoont wat daartoe zou kunnen leiden.

Er bestaat geen noodzaak tot het verstrekken van een ultraasruimte indien er sprake is van een op handen zijnde uithuisplaatsing

4.4.3.3 Woningenanering

Men kan in aanmerking komen voor een persoonsgebonden budget voor woningsanering die als gevolg van COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease: chronische aandoeningen aan de luchtwegen) noodzakelijk is. Ook bij allergieën bijv. contactallergieën waarbij de klachten voortvloeien uit de aard van de gebruikte stoffen (bijv. contactallergieën tegen oplosmiddelen, verfstoffen, huismijt en dergelijke) behoort het treffen van voorzieningen tot deze Verordening. Sanering is slechts mogelijk als een duidelijke diagnose is gesteld door de huisarts of de longarts.

De noodzaak voor een woningsanering, wordt mede in relatie tot het levenspatroon en leefregels, de gehele woninginrichting en ventilatiemogelijkheden en -gedrag bepaald. Het college kan hierover advies vragen eventueel met inschakeling van een gespecialiseerde COPD-verpleegkundige.

Verwacht wordt dat de cliënt zich in het vervolg bij de aanschaf van nieuwe materialen aan het programma van eisen voor de woninginrichting zal houden. Ook mag verwacht worden dat de cliënt zelf maatregelen treft ter voorkoming van COPD-klachten. Vocht en tocht komen in iedere woning voor. Het wegnemen hiervan valt niet onder de compensatieplicht van de wet. Evenmin geldt dit voor slecht onderhoud, in of aan de woning gebruikte materialen waaruit mogelijke giftige stoffen vrijkomen (bijvoorbeeld formaldehyde-gas uit spaanplaat of asbestvezels bij asbestplaten), dan wel de giftige werking van het materiaal zelf.

In de regel kan een persoonsgebonden budget worden verstrekt indien:

- de cliënt bij de aanschaf niet van tevoren had kunnen weten dat COPD zou ontstaan/verergeren;
- vervanging van het artikel medisch gezien op zeer korte termijn noodzakelijk is.

Een persoonsgebonden budget wordt niet verstrekt indien:

- het treffen van een voorziening niet tot verbetering van de situatie van cliënt leidt;
- cliënt bij aanschaf van het artikel redelijkerwijs had kunnen weten dat hij overgevoelig op bepaalde stoffen reageert.

De woningsanering betreft in de regel het vervangen van tapijt in het slaapvertrek. De woonkamer kan ook worden gesaneerd indien de cliënt jonger is dan vier jaar. Ook kan het voor de gebruiker van een rolstoel noodzakelijk zijn dat de gewone vloerbedekking wordt vervangen door rolstoelvast tapijt. Ook dan kan woningsanering worden verstrekt. De woningsanering wordt alleen verstrekt aan personen waarbij het probleem zich acuut voordoet.

Bij een verhuizing wordt geen persoonsgebonden budget verstrekt, omdat bij verhuizing de woning opnieuw moet worden ingericht en dan rekening kan worden gehouden met de ondervonden klachten.

4.4.3.4.

Bezoekbaar maken

Het college kan, indien de cliënt in een Wlz-instelling verblijft, bijdragen aan het bezoekbaar maken van één woning in de gemeente. Het bezoekbaar maken geldt voor cliënten die geen ingezetene zijn, maar een woning in de gemeente willen bezoeken. Het betreft hier dan ook een buitenwettelijke voorziening.

Onder bezoekbaar maken wordt uitsluitend verstaan het middels een woonvoorziening bewerkstelligen dat de cliënt de woonruimte, de woonkamer en een toilet kan bereiken bij een bezoek aan de ouders.

§ 4.5 VERPLAATSEN IN EN OM DE WONING

§ 4.5.1 Omschrijving resultaat

Het verplaatsen in en om de woning kan op verschillende wijzen plaatsvinden: met een rollator, lopend met krukken, met een trippelstoel, of met een rolstoel. Van deze voorzieningen valt uitsluitend de rolstoel onder de Wmo. Een rolstoel is een voorziening om het bestaande verplaatsingsprobleem in en om de woning te verminderen of op te heffen. Verplaatsen is vervoer over kleine afstanden, van enkele tientallen tot maximaal enkele honderden meters. Wie op grond van beperkingen geen andere mogelijkheid

heeft dan zich verplaatsen met een rolstoel kan een rolstoel toegekend krijgen. De resultaatverplichting daarbij bestaat uit het zich kunnen verplaatsen, al dan niet met hulp van anderen.

Uniforme resultaatomschrijving:

Client kan zich verplaatsen in en om de woning

§ 4.5.2 Beoordelingskader

Bij het beoordelen van de aanspraak wordt gekeken naar het algemene beoordelingskader (zie § 3.1), de algemene toegangscriteria (zie § 3.2) en algemene weigeringsgronden (zie § 3.3). Daarnaast moet worden beoordeeld of de cliënt voldoet aan de geldende criteria.

4.5.2.1 Voorliggende voorzieningen (zie ook § 3.1.5)

De Wlz is een voorliggende voorziening. Dat betekent dat bewoners van een Wlz-instelling niet in aanmerking komen voor een rolstoel.

Uitzondering

Voor het kalenderjaar 2015 wordt een uitzondering op het bovenstaande gemaakt. In 2015 is het college nog verantwoordelijk voor het verstrekken van een rolstoel indien de cliënt geen aanspraak kan maken op een rolstoel ingevolge de Wet langdurige zorg. Dat betekent dat alleen geen aanspraak op een rolstoel op grond van de Wmo bestaat indien de cliënt verblijf en behandeling, ontvangt in dezelfde instelling.

4.5.2.2 Algemene voorzieningen (zie ook § 3.1.7)

De algemene rolstoelvoorziening biedt mogelijkheden voor die cliënten die een rolstoel niet dagelijks maar incidenteel nodig hebben. Te denken valt aan cliënten die in en om de woning geen hulpmiddelen nodig hebben of met andere loophulpmiddelen zich kunnen verplaatsen, terwijl uitsluitend tijdens een dagje uit, of een middagje winkelen de afstanden die worden afgelegd te groot worden zodat een rolstoel noodzakelijk is.

Voor een individuele maatwerkrolstoel geldt nog als eis dat “dagelijks zittend verplaatsen in en om de woning” noodzakelijk is.

§ 4.5.3 Rolstoel

4.5.3.1 Verstrekkingvorm

Voor hen die (veel) vaker, met name (bijna) dagelijks, een rolstoel nodig hebben voor verplaatsing in en rond de woning kan een rolstoel toegekend worden. Dit kan als een voorziening in natura of als een persoonsgebonden budget.

§ 4.6 LOKAAL VERPLAATSEN PER VERVOERMIDDEL

§ 4.6.1 Omschrijving resultaat

Een vervoersvoorziening is een voorziening ter compensatie van beperkingen bij het zich verplaatsen in de directe woon- en leefomgeving. De directe woon- en leefomgeving kan het beste beschreven worden in te bereiken bestemmingen. Het gaat daarbij om 15-20 km rond de woning, dat is ongeveer 5 OV-zones (met uitzondering van de puntbestemmingen). De cliënt moet 1500-2000 kilometer kunnen afleggen. Daarbij mag rekening gehouden worden met de combinatie van eventueel verstrekte individuele voorzieningen die zijn verstrekt.

Uniforme resultaatomschrijving:

Client kan zich verplaatsen in de directe woon- en leefomgeving

§ 4.6.2 Beoordelingskader

Bij het beoordelen van de aanspraak wordt gekeken naar het algemene beoordelingskader (zie § 3.1), de algemene toegangscriteria (zie § 3.2) en algemene weigeringsgronden (zie § 3.3). Daarnaast moet worden beoordeeld of de cliënt voldoet aan de geldende criteria (zie 4.6.2.2).

4.6.2.1 Algemeen gebruikelijk (zie ook § 3.1.6)

Er moet altijd in het individuele geval worden bekeken of de voorziening ook voor de cliënt algemeen gebruikelijk is. Enkele voorzieningen zijn die vaak algemeen gebruikelijk zijn:

- fiets met lage instap
- automatische transmissie in auto
- bromfiets
- elektrisch aangedreven fiets
- fiets

- fiets met hulpmotor
- snorfiets
- bakfiets
- tandem (met hulpmotor)
- kinderbuggy
- fietsbuggy/fietskar/fietszitje
- autostoeltje

Bovenstaande opsomming is niet uitputtend.

4.6.2.2 *Voldoet de cliënt aan de geldende criteria?*

Openbaar vervoer bereikbaar en bruikbaar

De cliënt komt in aanmerking voor een vervoersvoorziening indien hij het openbaar vervoer niet kan bereiken of gebruiken. Het criterium 'bereiken van het openbaar vervoer' is door de CRvB geoperationaliseerd middels het loopafstandscriterium "maximale" loopafstand van 800 meter. Kan de cliënt 800 meter zelfstandig, al dan niet met hulpmiddelen en in een redelijk tempo 800 meter lopen, dan wordt de cliënt in staat geacht het openbaar vervoer te kunnen bereiken. Kan de cliënt het openbaar vervoer bereiken, maar is het onmogelijk het openbaar vervoer te gebruiken, bijvoorbeeld omdat de cliënt niet in het openbaar vervoer kan komen, dan kan er aanleiding zijn wel een vervoersvoorziening te treffen. Er vindt altijd een individuele beoordeling plaats, waarbij wordt gekeken naar de vervoersbehoefte, de daadwerkelijke afstand tot de halte etc.

§ 4.6.3 Overige aspecten

4.6.3.1 *Primaat collectief vervoer (artikel 3.4 Verordening)*

Bij vervoersvoorzieningen geldt het primaat van het collectief vervoer. Dat betekent dat eerst wordt bekeken of de cliënt in staat is gebruik te maken van het collectief vervoer. Pas indien de cliënt geen gebruik daarvan kan maken of wanneer collectief vervoer geen passende voorziening is, wordt een andere maatwerkvoorziening verstrekt. De vraag of het collectief vervoer als voorziening voldoet aan de compensatieplicht, kan slechts beantwoord worden op grond van een onderzoek naar de (inventarisatie van) beperkingen, maar ook de persoonskenmerken en vervoersbehoeften van de cliënt. Er moet een afweging worden gemaakt tussen de vervoersmogelijkheden van het collectief vervoer en de kenmerken van de cliënt alsmede zijn beperkingen en vervoersbehoeften, rekening houdend met de vraag op welke wijze het behoud of het bevorderen van zelfredzaamheid of de deelname aan het maatschappelijk verkeer bereikt wordt.

4.6.3.2 *Aanvullende vervoersvoorziening*

In voorkomende gevallen is het alleen aanbieden van het collectief vervoer niet voldoende. Dat geldt voor personen die geen gebruik kunnen maken van een (snor-, brom-, of driewiel-)fiets en die maximaal 100 meter kunnen lopen. Deze personen komen in beginsel in aanmerking voor een aanvullende vervoersvoorziening die bedoeld is voor de korte afstanden. Bij personen die geen gebruik kunnen maken van een (snor-, brom-, of driewiel-)fiets én meer dan 100 meter kunnen lopen, zal het college beoordelen of een aanvullende voorziening voor de korte afstand noodzakelijk is.

4.6.3.3 *Vervoersbestemmingen*

Het gaat in beginsel om verplaatsingen in het kader van het deelnemen aan het maatschappelijke verkeer of te wel het vervoer in het kader van het leven van alledag. Dat zijn de verplaatsingen die de gemiddelde Nederlander in zijn/haar eigen woonomgeving maakt, zoals vervoer om boodschappen te doen, vrienden en familie te bezoeken, vervoer naar clubs en sociaal-culturele instellingen.

Recreatieve verplaatsingen

Recreatieve verplaatsingen kunnen deel uitmaken van het dagelijkse patroon van het leven van alledag. In dat geval wordt met het treffen van een vervoersvoorziening ook met deze bestemmingen rekening gehouden.

Vervoer in verband met werk

Bij de beoordeling van aanspraken op vervoersvoorzieningen in verband met werk wordt eerst gekeken naar voorliggende voorzieningen. Voor mensen die in dienstbetrekking werken (en mogelijk voor zelfstandigen) zijn er voorliggende voorzieningen.

Vervoer in verband met het volgen van onderwijs

Voor het vervoer in verband met onderwijs zijn er voorliggende voorzieningen, zoals het leerlingenvervoer op grond van de onderwijswetgeving en voorzieningen die via het UWV worden verstrekt, de voormalige Wet-Rea-voorzieningen.

Vervoer van kinderen door ouders met een beperking

Bij de verstrekking van vervoersvoorzieningen moet rekening worden gehouden met het verzorgen van kinderen door ouders met een beperking. Daarbij kan echter ook rekening worden gehouden met alternatieven voor vervoer door de ouders zelf, zo stelt de Centrale Raad van Beroep. Het naar school brengen van kinderen gebeurt vaak op toerbeurt door ouders en het valt niet in te zien dat ouders hier niet aan mee zouden kunnen doen. Een individuele afweging is noodzakelijk.

Begeleiding bij het vervoer van Wlz-bewoners

Bij begeleiding bij het vervoer van Wlz-bewoners kan rekening gehouden worden met de agogische taak van personeel van de instelling, met name bij gezinsvervangende tehuizen en ook bij grotere Wlz-instellingen. Ook kan beoordeeld worden of het vervoer begeleid zou kunnen worden door vrijwilligers, mits die gegarandeerd aanwezig zijn.

Bovenregionaal vervoer voor WLZ-bewoners

Uitgangspunt is een gelijke plicht tot verstrekking van vervoersvoorzieningen aan Wlz-bewoners en overige bewoners van de gemeente. Dat betekent alleen vervoersvoorzieningen voor lokaal vervoer en slechts bij wijze van uitzondering - bij dreigende vereenzaming - voor bovenregionaal vervoer. De CRvB oordeelt dat uitgegaan mag worden van bezoek om en om, dus de ene week bezoek van de ouders aan de instelling, de andere week bezoek van de Wlz-bewoners aan het ouderlijk huis.

Recreatief vervoer voor Wlz-bewoners vanuit het ouderlijk huis waar cliënt niet woont valt niet onder de wet. Dat is ook logisch, omdat dit het verplaatsen in de directe woonomgeving (wat immers de instelling is) ver te boven gaat.

§ 4.6.4 Vervoersvoorziening

4.6.4.1 Soorten vervoersvoorzieningen

Bij het maken van de keuze gericht op het compenseren van beperkingen bij het verplaatsen per vervoermiddel moet ermee rekening gehouden worden dat deze in beginsel gericht is op het sociaal vervoer, ook wel "vervoer in het kader van het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving". Bij het opstellen van een programma van eisen en de selectie moet rekening gehouden worden met de vervoersbehoefte, frequentie, de sociale en de medische omstandigheden.

In onderstaande is een overzicht van verschillende voorzieningen en aandachtspunten. De opsomming is niet limitatief.

Bij alle vervoersvoorzieningen gelden een aantal algemene uitgangspunten:

- > Gebruik van algemeen gebruikelijke voorzieningen is medisch gezien niet mogelijk.
- > Bij een individuele maatwerkvoorziening, zoals een driewiel fiets of scootmobiel, moet er voldoende verkeersinzicht zijn om veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen.

Bij individuele maatwerkvoorzieningen kan onder andere gedacht worden aan een scootmobiel, een driewiel fiets, een bruikleenauto, een auto-aanpassing of een gesloten buitenwagen.

Collectief vervoer

Collectief vervoer is vervoer van deur tot deur voor mensen met een beperking. Met collectief vervoer kan op een eenvoudige manier gereisd worden binnen de regio naar bijvoorbeeld familie, het winkelcentrum of naar het station. Collectief vervoer wil zeggen dat er zoveel mogelijk samen in dezelfde richting wordt gereisd. Door samen te reizen is het vervoer goedkoper dan individueel taxivervoer.

Aanvullende beoordelingscriteria

- niet in staat zijn om in en uit te stappen bij het gebruik van het openbaar vervoer
- lijden aan een verstandelijke handicap/psychische problematiek (dus ook dementie)
- lijden aan visuele problematiek (slechtziend/blind)

en daardoor niet zelfstandig (zonder begeleiding) gebruik kunnen maken van het Openbaar Vervoer.

Bij speciale gevallen, bij bijvoorbeeld psychische problemen, ernstige lichamelijke beperkingen kan Regiotaxi gecontra-indiceerd zijn, waardoor individueel vervoer geïndiceerd zou kunnen zijn. Voor individueel vervoer zal in principe medisch advies opgevraagd worden.

In de praktijk blijkt dat er personen met beperkingen zijn die met begeleiding kunnen deelnemen aan het openbaar vervoer. Een persoon met beperkingen dient in principe zelf zijn begeleiding te organiseren. De gemeente kan ondersteuning bieden bij het zoeken naar begeleiding en namens de aanvrager contact leggen met bijvoorbeeld de vrijwilligerscentrale, thuishulpcentrale of de vereniging Zonnebloem. Niettemin kan er sprake zijn van een uitzonderlijke situatie waarin een aanvrager niet (altijd) de beschikking heeft over begeleiding. Slechts in uitzonderingsgevallen, als aanvrager aannemelijk kan maken dat er sprake is van geen of onvoldoende begeleiding, verstrekken wij een deelnemerspas van het collectieve vervoersysteem (natuurlijk zonder medische begeleiderspas!). Deze groep aanvragers kan dan zonder begeleiding deelnemen aan het collectieve systeem.

Aantal zones

Dit is binnen het collectief vervoer vertaald in een toekenning van maximaal 590 zones per jaar. Een uitzondering op het aantal zones kan worden gemaakt vanwege de persoonlijke situatie of vervoersbehoefte van de cliënt. Zo kan een uitzondering worden gemaakt indien:

- de partner van de cliënt in een instelling verblijft, of
- bij frequent bezoek aan ziekenhuis/arts/fysiotherapeut, of
- de cliënt deelneemt aan begeleiding groep, psychiatrische problematiek, en daarvoor gebruik moet maken van het collectief vervoer, of
- vanwege deelname aan HuiskamerPlus.

Bij het vaststellen van het aantal zones wordt gekeken naar de vervoersbehoefte van de cliënt. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van andere voorzieningen of de leefsituatie van de cliënt. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende mogelijkheden:

- scootmobiel,
- bewoning Wlz-instelling en
- indicatie huishoudelijk hulp voor het doen van boodschappen of aanwezigheid boodschappenservice.

Indien de vervoersbehoefte deels of geheel op een andere wijze dan met collectief vervoer kan worden opgelost dan kan dit vertaald worden in zones en in mindering worden gebracht op het toe te kennen zonebudget. Er vanuit gaande dat daarmee wel aan de totale compensatie van 1500-2000 km op jaar-basis wordt voldaan.

Medische begeleiding

Indien een individuele persoon met beperkingen tijdens het vervoer begeleiding nodig heeft, en in het bezit is van een zogenaamde NS-begeleiderskaart, mag 1 begeleider gratis mee in het collectieve vervoersysteem. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het feit dat de chauffeur reeds assistentie verleent bij het in- en uitstappen en verplaatsen van de deur naar het voertuig en vice versa. Voor deze activiteiten is derhalve geen begeleider noodzakelijk. De noodzaak voor begeleiding dient duidelijk vastgesteld te worden.

Open elektrische buitenwagen

Een open elektrische buitenwagen is ofwel een speciale elektrische rolstoel, ofwel een zogenaamde scootmobiel. Het gebruiksgebied betreft de korte afstand en is derhalve aanvullend op het openbaar- en/of collectief vervoer.

Criteria

Een open elektrische buitenwagen is geïndiceerd indien de cliënt:

- zonder begeleider zelf zijn bestemming kan bepalen en vinden;
- regelmatig korte afstanden buitenshuis moet afleggen;
- niet in staat is om in een rustig tempo 500 meter te kunnen lopen;
- tegen weersinvloeden bestand is gedurende een groot deel van het jaar;
- kan in- en uitstappen (overschuiven);
- een goede zitbalans heeft;
- beschikt over stallings- en opladingsmogelijkheden;
- het voertuig kan bedienen en besturen.

4.6.4.2 Vorm van de voorziening

Bij de verstrekking van vervoersvoorzieningen kan onderscheid gemaakt worden tussen twee vormen:

- vervoersvoorziening in natura
Collectief vervoer wordt in natura verstrekt.
- Vervoersvoorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget
Een persoonsgebonden budget is niet mogelijk indien de cliënt is aangewezen op collectief vervoer.

HOOFDSTUK 5. NATURA EN PERSOONSgebONDEN BUDGET

§ 5.1 INLEIDING

Op basis van de wet zijn er twee verstrekkingvormen voor maatwerkvoorzieningen. De eerste mogelijkheid is de voorziening in natura. Daarmee wordt bedoeld dat de gemeente de aanvrager een voorziening verstrekt, die hij of zij kant en klaar krijgt. En met de voorziening die de cliënt in natura krijgt moet het probleem voldoende opgelost zijn.

De tweede mogelijkheid is de in de wet verplicht gestelde mogelijkheid een alternatief te ontvangen in de vorm van een persoonsgebonden budget.

§ 5.2 AFWEGINGSKADER

§ 5.2.1 De voorziening in natura

Een voorziening in natura wordt door het college bij beschikking verstrekt. In de beschikking worden de voorwaarden opgenomen waaronder verstrekking plaatsvindt.

§ 5.2.2 Het persoonsgebonden budget

Een persoonsgebonden budget is een geldbedrag waarmee maatwerkvoorzieningen kunnen worden aangeschaft of betaald. Het college bepaalt of een persoonsgebonden budget wordt toegekend. In de verordening is aangegeven wanneer het college een persoonsgebonden budget kan verstrekken. Een van de voorwaarden is dat de cliënt naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat is tot een redelijke waardering van de belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger, in staat is te achten de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren.

- *Schulden en of schuldsanering*
Beoordeeld moet worden of een cliënt dusdanig in de financiële problemen zit dat bij de verstrekking van een persoonsgebonden budget de verwachting bestaat dat deze verkeerd gebruikt kan worden al dan niet met opzet. Immers zal verstrekking van een pgb in dergelijke situaties tot vergroting van de problematiek leiden. Een belangrijk aspect bij deze problematiek is de aanwezigheid van een financiële bewindvoerder. Is er een financiële bewindvoerder aanwezig dan kan een persoonsgebonden budget toch een optie zijn.
- *Verslaving*
Bij verslavingsproblematiek is er vaak sprake van ongecontroleerde uitgaven en verwaarlozing van de financiële situatie waarbij het verstrekken van een pgb een risico kan vormen en dus een inadequate verstrekking is. Ook hier is het belangrijk of er sprake is van een financiële bewindvoerder, is er een financiële bewindvoerder aanwezig dan kan een persoonsgebonden budget toch een optie zijn.

Hoogte pgb

Het college bepaalt de hoogte van het persoonsgebonden budget. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen persoonsgebonden budget voor diensten en persoonsgebonden budget voor de aanschaf van voorzieningen. De hoogte van het persoonsgebonden budget is geregeld in het Besluit.

Algemene verplichtingen persoonsgebonden budget

Bij de verlening van het persoonsgebonden budget gelden in ieder geval de volgende verplichtingen:

- a. Het persoonsgebonden budget wordt uitsluitend betaalbaar gesteld voor kosten van de geïndiceerde voorziening;
- b. De ingekochte voorziening dient adequaat, veilig, doelmatig, cliëntgericht en kwalitatief verantwoord te zijn.
- c. De cliënt dient een particuliere aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten voor schade die door het gebruik van de voorziening aan derden kan ontstaan;
- d. De cliënt bewaart de rekening(en) en betalingsbewijzen (betalingsbewijzen) van de ingekochte voorziening gedurende vijf jaar of, indien de normale afschrijvingsduur langer is dan deze termijn, overeenkomstig deze langere termijn en stelt deze desgevraagd ter beschikking van burgemeester en wethouders;
- e. Een voorziening aangeschaft met een persoonsgebonden budget kan, zodra deze voorziening niet meer gebruikt wordt, onder verrekening van eventueel ingebrachte eigen middelen, worden opgehaald en voor herverstreking beschikbaar worden gesteld.

Beschikking

Bij beschikking maakt het college zijn besluit aan de cliënt bekend. In deze beschikking vermeldt het college wat de omvang van het persoonsgebonden budget is en voor hoeveel jaar het persoonsgebonden budget is bedoeld. Om volstrekt duidelijk te laten zijn wat met het persoonsgebonden budget dient te worden aangeschaft en meer precies: aan welke vereisten de aan te schaffen voorziening dient te vol-

doen, wordt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven programma van eisen bij de beschikking gevoegd. Indien een voorziening wordt aangeschaft, die niet aan dat programma van eisen voldoet, dan is gehandeld in strijd met de beschikking en wordt het persoonsgebonden budget niet uitbetaald.

Betaling

Zodra de beschikking door het college is verzonden, wordt het persoonsgebonden budget beschikbaar gesteld aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De SVB betaalt de leverancier/zorgaanbieder nadat de facturen en/of overeenkomsten zijn ingediend.

HOOFDSTUK 6. BIJDRAGE IN DE KOSTEN

(HOOFDSTUK 4 VERORDENING)

Bij alle maatwerkvoorzieningen is een bijdrage in de kosten verschuldigd, met uitzondering van:

- Rolstoelen
- Voorzieningen voor personen jonger dan 18 jaar;
Let op: voor woningaanpassingen is wel een bijdrage verschuldigd, deze wordt van de ouder(s) gevraagd.

Het college kondigt in de beschikking aan dat een bijdrage in de kosten verschuldigd kan zijn. Vaststelling van de hoogte en inning gebeuren door het CAK.

HOOFDSTUK 7. BEËINDIGEN, INTREKKEN, HERZIEN EN TERUGVORDEREN

(HOOFDSTUK 7 VERORDENING)

§ 7.1 ALGEMEEN

De wet maakt geen duidelijk onderscheid tussen enerzijds beëindiging en anderzijds intrekking en herziening. Bij beëindiging is sprake indien de aanspraak op een maatwerkvoorziening wordt aangetast met ingang van het heden of naar de toekomst toe. Het ongedaan maken van de aanspraak op een Wmo-voorzieningen over een periode in het verleden, wordt intrekken genoemd. Herzien is het over een periode in het verleden afwijkend vaststellen van de aanspraak op een maatwerkvoorziening.

Beëindiging heeft dus, in tegenstelling tot intrekking en herziening, geen terugwerkende kracht. Het college moet, voordat het besluit tot intrekking van een voorziening, een afweging maken tussen alle bij het te nemen besluit betrokken belangen, waarbij het belang van de cliënt om te participeren zwaar dient te wegen.

§ 7.2 TERUGVORDEREN

§ 7.2.1 Bevoegdheid tot terugvordering

Er bestaat voor het college geen verplichting tot terugvordering, maar een discretionaire bevoegdheid. Het besluit al dan niet daadwerkelijk terug te vorderen is aan het college. Die beslissing vereist een belangenafweging (artikel 3:4 Awb). Welke belangen precies een rol spelen en hoe die dienen te worden afgewogen tegen het algemene belang van een rechtmatige besteding van gemeenschapsgelden is sterk afhankelijk van de casus.

Het besluit tot herziening van het recht op de voorziening en de daaraan gekoppelde terugvordering biedt geen executoriale titel, met uitzondering van de terugvordering op grond van de wet (de cliënt heeft opzettelijk onjuiste of onvolledige gegevens verstrekt). Er is dan sprake van een civielrechtelijke vordering op grond van onverschuldigde betaling waarvoor het Burgerlijk Wetboek, boek 6 artikel 203 e.v. de wettelijke basis biedt.

§ 7.2.2 Terugvordering voorziening in natura

Op grond van artikel 7.3 Verordening kan het college besluiten de geldwaarde van de ten onrechte genoten maatwerkvoorziening in natura terug te vorderen. Voor de vaststelling van de geldwaarde van de maatwerkvoorziening gaat het college uit van de dagwaarde. Hierbij wordt de beginwaarde van de maatwerkvoorziening gerelateerd aan en reële afschrijvingsduur.

HOOFDSTUK 8. CONTROLE KLACHTAFHANDELING AANBIEDERS

(HOOFDSTUK 6 VERORDENING)

Het college ziet toe op de naleving van de klachtenregeling van aanbieders. Het college controleert in ieder geval of de aanbieders een klachtenregeling hebben. Daarnaast controleert steekproefgewijs of klachten zorgvuldig worden afgehandeld. Tot slot moeten de aanbieders periodiek een managementrapportage inzake de klachten overleggen.

HOOFDSTUK 9. WAARDERING MANTELZORGERS

(ARTIKEL 9.1 VERORDENING)

De waardering voor de mantelzorger wordt verstrekt aan één mantelzorger per ingezetene van de gemeente. Tot 2015 konden mantelzorgers in aanmerking komen voor een mantelzorgcompliment van rijkswege ten bedrage van € 200,- per mantelzorger per jaar. Omdat er in het kader van het beleidsplan is afgesproken dat we voor mantelzorgers dezelfde uitgangspunten ten aanzien van de waardering willen hanteren, is gekeken naar de verwachte budgetten voor mantelzorgwaardering in relatie tot het huidige bekende aantal mantelzorgers. Op basis hiervan bleek niet voldoende middelen aanwezig te zijn om dit bedrag van € 200,- te handhaven. Regionaal is daarom de afspraak gemaakt om de vorm en de hoogte vast te stellen op:

- 4 nationale bioscoopbonnen ter waarde van € 10,- per stuk voor jonge(re) mantelzorgers in de leeftijd van 12 tot en met 20 jaar;
- Een éénmalige geldelijke waardering ten bedrage van € 175,- voor volwassen mantelzorgers (vanaf 21 jaar).

Bijlage 1: Normeringskader hulp bij het huishouden

1.1 Boodschappen

Boodschappenservice is algemeen gebruikelijk, beschikbaar en bruikbaar
Regieprobleem of niet in staat boodschappenlijst op te stellen, op te ruimen **15 minuten**

indien geen boodschappenservice beschikbaar/ bruikbaar **60 minuten**

1.2 Bereiding Broodmaaltijd

Bereiden, koffie/thee, klaarzetten, opruimen, afwassen per keer **15 minuten** max. 2 x per dag

1.3 Warme maaltijd

Maaltijdservice / kant en klaar maaltijden algemeen gebruikelijk
Opwarmen klaarzetten, opruimen, afwassen **15 minuten**

Warme maaltijd bereiden (specifiek dieet, gezin met jonge kinderen < 12) **30 minuten**

1.4 Licht huishoudelijk werk, stof afnemen, opruimen

Woning met **2 slk**, of minder in dagelijks gebruik **40 minuten**

Woning met **3 slk** of meer in dagelijks gebruik **60 minuten**

1.5 Zwaar huishoudelijk werk, stofzuigen, dweilen, bedden verschoneren

Woning met 1 slaapkamer : **70 minuten**

Woning met 2 slaapkamers: **75 minuten**

- Waarvan 1 in gebruik: $70 + 5 = 75$ minuten
- Waarvan 2 in gebruik: $70 + 5 = 75$ minuten

Woning met 3 slaapkamers:

- Waarvan 1 in gebruik: $70 + 5 + 5 = 80$ minuten
- Waarvan 2 in gebruik: $70 + 5 + 5 = 80$ minuten
- Waarvan 3 in gebruik: 100 minuten

Woning met vier slaapkamers:

- Waarvan 1 in gebruik: $70 + 5 + 5 = 80$ minuten
- Waarvan 2 in gebruik: $70 + 5 + 5 = 80$ minuten
- Waarvan 3 in gebruik: $100 + 5 = 105$ minuten
- Waarvan 4 in gebruik: $100 + 5 = 105$ minuten

Trappenhuis in woning **30 minuten**

Ramen wassen (binnenkant 1x per kwartaal) **5 minuten**

Aanwezigheid kinderen < 12 meerzorg, per kind **15 minuten**

Hoge vervuilingsgraad t.g.v. de beperking meerzorg **30 minuten**

1.6 Wasverzorging, sorteren, wassen, drogen, vouwen, strijken, opbergen

Eenpersoonshuishouden **45 minuten**

Twee persoonshuishouden **60 minuten**

Kinderen < 16 meerzorg, per kind **15 minuten**

1.7 Organisatie van het huishouden, begeleiden bij uitvoering

Advies, instructie en voorlichting **30 minuten**

Organisatie van het huishouden is **altijd HBH2**

1.8 Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen

Indien er sprake is van uitval van de ouder in een éénoudergezin, of beide ouders ondervinden beperkingen in de opvang en verzorging van de kinderen, wordt eerst nagegaan welke opvang mantelzorg (of vrijwilligers als vervangende mantelzorg) op zich neemt, of welke algemeen gebruikelijke voorzieningen en voorliggende voorzieningen kunnen opvangen.

Gebruik van kinderopvang/ crèche als voorliggende voorziening voor oppas van gezonde kinderen tot 5 dagen per week is redelijk. Indien de consulent zich ervan heeft vergewist dat de voorliggende en algemeen gebruikelijke voorzieningen niet aanwezig of niet toepasbaar zijn of zijn uitgeput, is bij uitval van de ouder in een éénoudergezin afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind, een advies voor hulp bij het huishouden mogelijk. Deze indicatie kan tot 40 uur per week afgegeven worden voor oppas en opvang van gezonde kinderen. Een dergelijke indicatie is in principe van korte duur (maximaal 3 maanden), de periode waarin een eigen oplossing moet worden gevonden.

Max. 40 uur per week

De grondslag ligt bij de ouder. Deze is tijdelijk niet in staat om de ouderrol op zich te nemen.
Kinderopvang (crèche, kinderdagverblijf, overblijfmogelijkheden op school, voor- en naschoolse opvang) is altijd voorliggend.

Een kind van 3 maanden of ouder kan gebruik maken van een kinderdagverblijf voor max. 5 dagen.

Voor kinderen tot en met 7 jaar geldt:

Naar bed brengen/uit bed halen **10 minuten per keer per kind**

Wassen en kleden **20 minuten per dag per kind**

Eten en/of drinken geven **20 minuten per broodmaaltijd**

20 minuten per warme maaltijd

Babyvoeding: flesje **20 minuten per keer**

Luier verschonen **5 minuten per keer**

Naar school/crèche brengen **15 minuten per keer**

Het is mogelijk om taken te combineren. Als kinderen op hetzelfde tijdstip naar bed gaan, telt dat voor 1 keer en niet per kind. De frequentie is gerelateerd aan de leeftijd en ontwikkelingsfase van het kind.

Factoren meerzorg: gedragsproblematiek bij kinderen

Factoren meer/minder zorg: leeftijd van de kinderen

Maximale duur voor de opvang is 3 maanden en bedraagt maximaal 40 uur per week.

Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen is altijd Hbh 2.

1.9 Incidenteel grondig werk

Bandbreedte geïndiceerde uren per week	Beschikbare uren per jaar
0-3 uur	9
3-4,5 uur	11
> 4,5	13